

A man with a beard and a black helmet is riding a red electric scooter on a paved bridge. He is wearing a light grey button-down shirt over a yellow t-shirt and blue jeans. The background features a modern building with a grid of windows and a body of water with greenery. A large blue brushstroke graphic is in the top left corner, and a cluster of yellow circles is in the bottom right corner.

KUNTA LIITTO

KUNTALIITON VUOSIKERTOMUS 2020

Poikkeusvuosi toi näkyväksi kuntien
ja Kuntaliiton merkityksen

- 1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS
- 2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT
 - 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
 - 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
 - 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
 - 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
 - 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
 - 2.6 Asiakuudet ja verkostot
 - 2.7 Kuntaliiton talous
- 3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN
 - 3.1 Lakiasiat
 - 3.2 Kuntatalous
 - 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
 - 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
 - 3.5 Tietoyhteiskunta
 - 3.6 Ruotsinkieliset asiat
 - 3.7 Kansainväliset asiat
 - 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö
 - 3.9 Hyvinvointi ja sivistys
 - 3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Suomen Kuntaliitto on kuntasektorin edunvalvoja, kehittäjäkumppani sekä asiantuntija- ja tietopalvelujen tarjoaja. Kuntaliiton jäseniä ovat kaikki Suomen 309 kuntaa ja kaupunkia. Toiminnassamme ovat mukana myös maakuntien liitot, sairaanhoitopiirit, muut kuntayhtymät sekä kunta-taustaiset osakeyhtiöt. Kuntaliitossa työskentelee 200 oman alansa huippuasiantuntijaa: lakiasioiden, kuntatalouden, sote-sektorin, kuntien elinvoiman, demokratian ja johtamisen, alueiden käytön, kuntatekniikan ja ympäristön, tietoyhteiskunnan, opetus- ja kulttuurisektorin jne. aloilta.

Perustehtävänäamme on tehdä työtä, jotta kunnat onnistuvat tehtävissään.

Toteutamme perustehtäväämme:

Edunvalvonnalla

Edunvalvontamme lähtökohta on turvata kunta-alalle riittävät toimintaedellytykset ja resurssit tuottaa laadukkaita palveluita asukkailleen sekä edistää alueensa elinvoimaa. Olemme vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja, joka on askeleen edellä vaikuttamassa kansalliseen ja kansainväliseen päätöksentekoon ministeriöissä, eduskunnassa ja Euroopan unionissa.

Kehittämällä

Kuntaliiton kehittämis-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tehtävänä on edistää kuntien ja koko kunta-alan uudistumista. Haluamme olla luomassa edellytyksiä kuntien kestäväälle ja tulokselliselle uudistumiselle sekä elinvoimaisuuden ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamiselle.

Tarjoamalla neuvonta- ja tietopalveluja

Tarjoamme monialaiseen osaamiseen perustuvia asiantuntija- ja tietopalveluja sekä kohtaamismahdollisuuksia kunnille ja kuntataustaisille yhteisöille.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

- 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
- 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
- 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
- 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
- 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
- 2.6 Asiakuudet ja verkostot
- 2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

- 3.1 Lakiasiat
- 3.2 Kuntatalous
- 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
- 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
- 3.5 Tietoyhteiskunta
- 3.6 Ruotsinkieliset asiat
- 3.7 Kansainväliset asiat
- 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö
- 3.9 Hyvinvointi ja sivistys
- 3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

Uudistumisen ja muutosten vuosi 2020

Vuosi 2020 oli Kuntaliitolle monella tapaa sekä poikkeuksellinen että historiallinen. Otimme monia suuria harppauksia niin koronapandemian tuomien muutosten siivittäminä, kuin myös organisaatiouudistuksen myötä.

Globaali koronapandemia vaikutti kokonaisvaltaisesti meistä jokaiseen ja on haastanut ennennäkemättömällä tavalla muuttamaan totuttuja ja tuttuja toimintatapoja lähes jokaisella elämän sektorilla.

Koronapandemia on myös väkevällä tavalla alleviivannut kuntien erittäin keskeistä roolia hyvinvointimme turvaajina ja yhteiskunnan toimivuuden ylläpitäjinä. Tämä on näkynyt myös Kuntaliitossa.

Koronavuosi muutti – ja ennen kaikkea kehitti – Kuntaliiton toimintaa sekä ohjasi myös edunvalvontamme painopisteitä. Teimme yhdessä kuntien kanssa määrätietoisesti töitä sen eteen, että kunnat saavat parhaan mahdollisen tuen tilanteesta selviämiseksi.

Onnistuimme yhdessä kuntien kanssa edunvalvontatyössä hyvin ja kunnat saivat valtiolta hyvän puskurin ennakkoimaan koronan iskua kuntien talouteen. Koronakriisi on kuitenkin edelleen kesken, eikä tietoa loppulaskusta vielä ole. Samalla on muistettava, että kuntien talous ei pitkällä aikavälillä ole kohentunut.

Näin ollen kuntien saama tuki suhteessa kuntien todelliseen tilanteeseen myös haastaa ja hämmentää. On tärkeä muistaa, että kuntatalouden haasteet eivät ole ohi ja tuessa tarvitaan pitkäjänteisyyttä.

Suurien muutosten edessä olimme myös elokuussa 2020, kun käynnistimme mittavan organisaatiouudistuksen. Koronapandemiasta huolimatta pidin tärkeänä sitä, että kykenemme uudistamaan Kuntaliittoa vastaamaan yhä paremmin asiakkaidemme tarpeisiin myös tulevaisuudessa.

Muutoksella halusimme varmistaa, että Kuntaliiton toiminta olisi entistä tehokkaampaa

ja vaikuttavampaa. Samalla pidin tärkeänä kehittää osaamisen jakamiseen, toisilta oppimiseen ja yksikkörajat ylittävän yhteistyön tekemiseen liittyviä käytäntöjä.

Vaikka muutos on aina nähtävä mahdollisuutena, toi organisaatiouudistus mukanaan myös yt-neuvottelut, jotka olivat luonnollisesti sekä henkilöstölle että minulle raskas prosessi. Tehdyt ratkaisut eivät olleet helppoja ja henkilöstön jaksamisesta pyrittiin pitämään huolta parhain mahdollisin tavoin. Henkilöstön tuki muutoksessa on ollut hyvin arvokasta.

Organisaatiouudistuksen lisäksi uudistimme ja kehitimme toimintamallejamme, jotta pystymme reagoimaan yhteiskunnallisesti merkittäviin ilmiöihin entistä tehokkaammin. Osana tätä käynnistimme Kuntaliiton toimintamallikokeilun ja kehitimme ratkaisutiimityöskentelyä.

Tunnistimme kuntakenttään läpileikkaavasti vaikuttavia teemoja, joihin liittyvien tavoit-

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

- 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
- 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
- 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
- 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
- 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
- 2.6 Asiakuudet ja verkostot
- 2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

- 3.1 Lakiasiat
- 3.2 Kuntatalous
- 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
- 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
- 3.5 Tietoyhteiskunta
- 3.6 Ruotsinkieliset asiat
- 3.7 Kansainväliset asiat
- 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö
- 3.9 Hyvinvointi ja sivistys
- 3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

teiden toteuttamiseksi ja haasteiden ratkaisemiseksi perustettiin erilaisia yksikkörajat ylittäviä ratkaisuryhmiä.

Vuonna 2020 keskityimme Kuntaliitossa entistäkin vahvemmin asiakkuustyöhön ja erilaisten verkostojemme vahvistamiseen. Jatkossa valmistelemme ja vahvistamme vaikuttamistyötämme yhä tiiviimmin eri kuntatyypiverkostojen kanssa ja pidämme yhä paremmin huolta siitä, että koko kuntakentän näkemys tulee kuulluksi.

Kirkastimme vuonna 2020 myös kestävän kehityksen työtämme. Kestävä kehitys on yksi Kuntaliiton strategisista painopisteistä ja panostimme kokonaisuuteen hyvin voimakkaasti uudistamalla kestävän kehityksen työn organisointia. Kytkimme kestävä kehityksen yhä tiiviimmin osaksi ekologista, sosiaalista ja taloudellisesta kestävyyttä. Kestävän kehityksen toiminnot siirrettiinkin strategiayksikköön organisaatiouudistuksen yhteydessä.

Keskustelimme aiheesta myös joulukuussa tasavallan presidentti Sauli Niinistön kanssa. Korostimme kuntien tekemää kestävän kehityksen työtä ja kuntien roolia YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Vuosi 2020 osoitti, että kykenemme suuriinkin muutoksiin nopeasti. Haluan koko sydämestäni kiittää jokaista työntekijäämme, Kuntaliiton hallitusta ja valtuuskuntaa. Töitä yhteisten asioiden eteen on tehty paljon ja ihmiset ovat venyneet monissa tilanteissa. Kuntaliittolaiset ovat laittaneet itsensä likoon ja olleet valmiita muuttamaan toimintatapoja sekä omaksumaan uutta.

Haluan myös kiittää kuntia, asiakkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme vuodesta 2020.

Kuntaliitto tulee olemaan myös jatkossa muutoskykyinen organisaatio. Kuntaliiton asiakastutkimuksen mukaan liiton asiakas-tyytyväisyys on ollut selvässä kasvussa ja Kuntaliiton toiminnan on arvioitu parantuneen viimeisen vuoden aikana.

Vuonna 2021 haluamme uudistua yhä edelleen. Yhä parempien yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja lisäarvoa kunnille tuottavien toimintatapojen tunnistaminen ja käyttöön-otto on keskeinen prioriteetti kuluvalle vuodelle.

Tästä on hyvä yhdessä jatkaa kohti tulevaa.

Minna Karhunen

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

- 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
- 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
- 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
- 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
- 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
- 2.6 Asiakuudet ja verkostot
- 2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

- 3.1 Lakiasiat
- 3.2 Kuntatalous
- 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
- 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
- 3.5 Tietoyhteiskunta
- 3.6 Ruotsinkieliset asiat
- 3.7 Kansainväliset asiat
- 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö
- 3.9 Hyvinvointi ja sivistys
- 3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Maaliskuussa 2020 Suomenkin saavuttanut koronapandemia muutti nopeasti työskentelyä ja toiminnan priorisointia. Strategian mukaista työskentelyä täydennettiin akuuteilla toimenpiteillä, jotka tähtäsivät pandemian hoitoon sekä yhteiskunnan toiminnan takaimiseen poikkeusoloissa. Myös Kuntaliiton strategiaa päivitettiin vastaamaan ”uutta normaalia” tilannetta.

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

Kuntaliiton strategia ”Vaikuttava kumppani kunnille” tuli voimaan vuoden 2020 alusta. Strategian päivittämistä ohjasivat seuraavat Kuntaliiton ennakointiprosesseissa tunnistetut, analysoidut ja priorisoidut muutosihtit, jotka muuttavat maailmaa, Suomea, kuntia ja Kuntaliittoa nyt ja tulevaisuudessa:

- Digitalisaatio
- Ilmastomuutos ja luonnonvarat
- Kaupungistuminen
- Alueellinen erilaistuminen
- Eriarvoistuminen
- Demokratian murros

Strategia linjaa Kuntaliiton toiminnan painopisteet ja tavoitteet tuleviksi vuosiksi. Sen

avulla suunnataan keskeisimmät kuntien edunvalvonnan, kehittämisen sekä liiton oman uudistamisen toimenpiteet.

Vaikuttava kumppani kunnille

Strategian kantavana teemana on toiminnan vaikuttavuus. Kuntaliitto haluaa olla vaikuttava kumppani kunnille luomalla kestävä pohjaa kuntien työlle ja hyvinvoinnille, toimimalla yhteiskunnallisena suunnannäyttäjänä ja erilaisten kuntien äänenä. Tässä onnistumiseen tarvitaan uutta osaamista, kuntien erilaisuuden huomioimista sekä ennakoivaa työtettä. Kuntaliitto haluaa myös olla muutostyökyinen organisaatio, jossa voidaan hyvin ja jonka talous on vakaalla pohjalla.

Vaikuttavuus on kuntien kestävyyttä

Kestävyydellä tarkoitamme taloudellisesti, sosiaalisesti, ekologisesti ja teknologisesti kestäviä kuntia ja palvelurakenteita.

Vaikuttavuus on suunnan näyttämistä

Kuntaliitto toimii rohkeana ja ennakoivana isojen yhteiskunnallisten kysymysten esille nostajana ja suunnannäyttäjänä.

Vaikuttavuus tehdään erilaistuvilla kunnilla

Kuntien erilaistuminen ja moniäänisyys huomioidaan yhä vahvemmin Kuntaliiton toiminnassa. Se edellyttää entistä rohkeampaa segmentointia. Panostetaan kuntatyyppi-verkostojen toimintaan ja niiden fasilitointiin (suuret kaupungit, seutukaupungit, kehyskunnat sekä pienet ja harvaan asutut kunnat).

Vaikuttavuus tehdään verkostoissa

Hyödynnämme jäsenkuntien sekä erilaisten verkostojen ja sidosryhmiemme osaamista. Vahvistamme arvojen mukaista rajoja ylittävää toimintaa. Edistetään verkostomaista toimintaa ja tuetaan verkostojen tavoitteiden asetantaa.

Vaikuttavuus vaatii uudenlaista osaamista

Kuntaliitto on kuntien edunvalvonnan, asiantuntijatiedon, yhteiskehittämisen, verkostohallinnan ja näiden yhdistämisen huipposaaaja. Olemme muutoksia ennakoiva ja uudistumiskykyinen organisaatio, jossa voidaan hyvin.

Vaikuttavuus vaatii vakaata taloutta

Kuntaliiton talous on tasapainossa ja Kuntaliitto-konserni on vakavarainen.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Arvot ja meille tärkeät toimintatavat

Askeleen edellä: Ennakoimme yhdessä kuntien kanssa toimintaympäristön muutoksia. Tuotamme uudenlaisia ratkaisuja ja rohkeita avauksia kuntien toiminnan vahvistamiseksi.

Yhteistyötä yli rajojen: Rakennamme yhteistyötä ja vuoropuhelua Kuntaliiton, erilaisten kuntien ja eri toimialojen välillä. Olemme sillanrakentaja ja verkostoija.

Avoin toimintakulttuuri: Avoimuus synnyttää luottamusta. Avoin tieto lisää osaamista. Siksi teemme työtä avoimesti kuntien ja sidosryhmien kanssa. Viestimme avoimesti työstämme ja sen tuloksista.

Kuntaliiton vuonna 2019 päivitetty strategia.

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

Seuraavassa on esitetty Kuntaliiton strategiaan sisältyneet vuoden 2020 toiminnan kärkitoimenpiteet. Toimenpidekohtaiset tavoitteet

on asetettu korkealle ja näin tuleekin olla. Kuntaliiton johdon ja asiantuntijoiden toteuttaman itsearviointikyselyn perusteella lähes kaikki tavoitteet ovat edenneet ja onnistuneet vähintään kohtuullisen hyvin olosuhteet ja toimintaympäristön reunaehdot huomioiden.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

STRATEGINEN TOIMENPIDE

Vaikutetaan siihen, että sote-uudistus valmistellaan kuntien ja alueiden erilaisuus sekä kuntien vahva rooli huomioiden. Uudistuksessa on painotettava sote-palvelujen painopisteen siirtämistä peruspalveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan sekä tietojärjestelmien yhteensovittamista.

Vaikutetaan siihen, että kunnilla on tulevaisuudessa vahva rooli työllisyyspalvelujen järjestämisessä. Työhön kytketään myös kotouttamiseen ja elinvoimaan liittyvät näkökulmat.

Koulutuspalvelujen järjestämisen kestävyys turvataan eriytyvässä kuntakentässä. Kehitetään koulutus palveluna -ratkaisuja, edistetään koulutusmuotojen yli meneviä toimintamuotoja sekä selvitetään koulutuksen rahoituksen muutosperusteet. Suunnitellaan ja toteutetaan oppivelvollisuusiän korottamiseen liittyvä Kuntaliiton edunvalvonta ja tähän kytkeytyvät toimenpiteet.

Käynnistetään kunnat, markkinat ja elinvoima -toimintakokonaisuus, jonka tavoitteena on vahvistaa kuntien toimintaedellytyksiä ja kyvykkyyksiä markkinoilla toimimiseen. Teemoina voidaan käsitellä esimerkiksi julkisen ja yksityisen kumppanuusmalleja, innovatiivisia hankintoja sekä yritysten yhteiskuntavastuuseen liittyviä kysymyksiä.

Sosiaalinen kestävyys: Käynnistetään Sosiaalisesti kestävät kunnat -toimintakokonaisuus, jonka tavoitteena on vahvistaa kuntien sosiaalista kestävyyttä suunnittelemalla ja toteuttamalla ilmiöön liittyviä Kuntaliiton ratkaisuja ja toimenpiteitä. Teemaan kytketään mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, monikulttuurisuuden, turvallisuuden, esteettömyyden sekä osallisuuden ja demokratian kehittämisen näkökulmat.

Taloudellinen kestävyys: Laaditaan Kuntaliiton kuntatalouden kestävyysohjelma konkreettisine toimenpiteineen huomioiden mm. korjausvelan, infrarahoituksen sekä investointikyvyn näkökulmat sekä sisältäen pitkän tähtäyksen kehitysvaihtoehtojen tarkastelun. Kuntatalouden kestävyttä vahvistetaan myös kehitystoiminnan keinoin tukemalla kuntien talouden tasapainottamisohjelmien laatimista, niiden toteuttamista sekä palveluverkkoselvityksiä.

STRATEGINEN TOIMENPIDE

Ekologinen kestävyys: Toimintaedellytyksiä ja työkaluja kestävien yhdyskuntien rakentamisen ja ilmastomuutoksen hillintään ja varautumiseen lisätään MRL:n kokonaisuudistuksen edunvalvonnassa, liikennekysymyksissä (liikenneveromalli) sekä kuntien ilmastotyön ja strategisen ilmastojohtamisen tukemisessa.

Teknologinen kestävyys: Tuetaan erilaistuvien kuntien digikyvykkyyttä uusien toimintamallien, verkostotyön ja projektien avulla.

Organisoidaan ja resursoidaan Kuntaliiton vastuut ja tehtävät kestävä kehityksen edistämiseksi (YK Agenda2030).

Vaikuttavuus on suunnan näyttämistä: Kuntaliitto toimii rohkeana ja ennakoivana isojen yhteiskunnallisten kysymysten esille nostajana ja suunnannäyttäjänä. Kuntaliitto toimii rohkeana ja ennakoivana isojen yhteiskunnallisten kysymysten esille nostajana ja suunnannäyttäjänä.

Vaikuttavuus tehdään erilaistuvilla kunnilla: Kuntien erilaistuminen ja moniäänisyys huomioidaan yhä vahvemmin Kuntaliiton toiminnassa. Se edellyttää rohkeampaa segmentointia. Panostetaan kuntatyypiverkostojen toimintaan ja niiden fasilitointiin (suuret kaupungit, seutukaupungit, kehyskunnat sekä pienet ja harvaan asutut kunnat).

Vaikuttavuus tehdään verkostoissa: Hyödynnämme jäsenkuntien sekä erilaisten verkostojen ja sidosryhmiemme osaamista. Vahvistamme arvojen mukaista rajoja ylittävää toimintaa. Edistetään verkostomaista toimintaa ja tuetaan verkostojen tavoitteiden asettamista.

Vaikuttavuus vaatii uudenlaista osaamista: Kuntaliitto on kuntien edunvalvonnan, asiantuntijatiedon, yhteiskehittämisen, verkostohallinnan ja näiden yhdistämisen huippuosaaja. Olemme muutoksia ennakoiva ja uudistumiskykyinen organisaatio, jossa voidaan hyvin.

Kuntaliiton talous on tasapainossa ja Kuntaliitto-konserni on vakavarainen.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

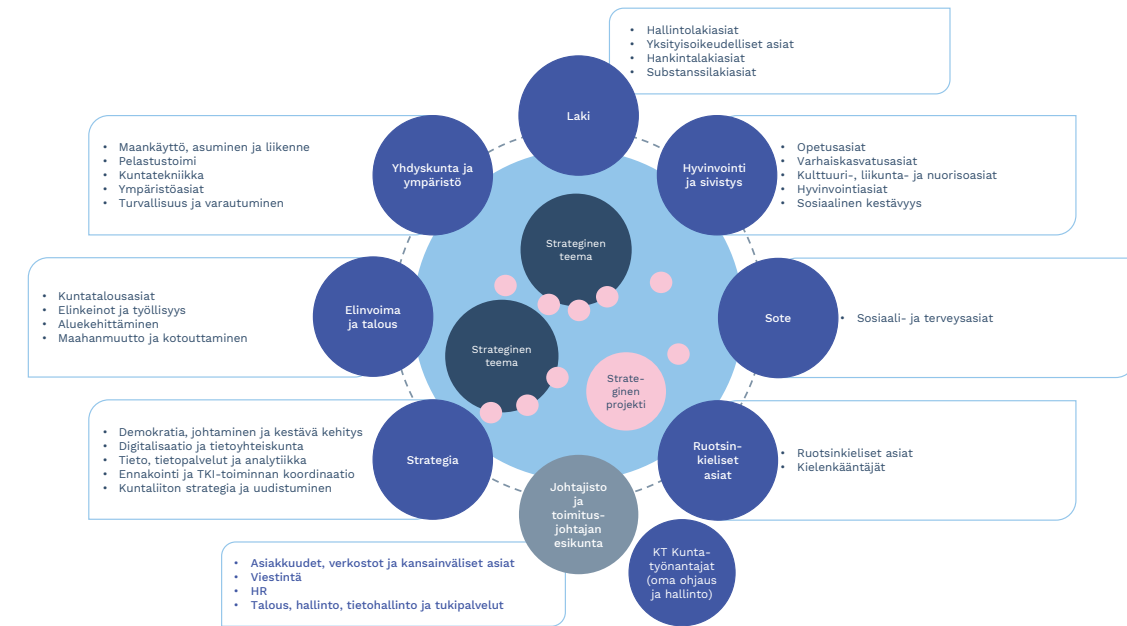
2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

Elokuussa 2020 Kuntaliitossa käynnistyi organisaatiouudistus ja siihen liittynyt yhteistoimintamenettely. Organisaatiouudistuksen tavoitteena oli selkeyttää ja yhdenmukaistaa Kuntaliiton organisoitumista ja johtamista, lisätä resurssien joustavaa käyttöä tilanteiden muuttuessa sekä vahvistaa asiakkuus- ja verkostotyötä eriytyvien kuntien tarpeisiin. Uusi strategia, organisaatorakenne ja toimintamalli ovat kokonaisuus, joilla lisätään Kuntaliiton toiminnan vaikuttavuutta.

YT-neuvottelut koskivat Suomen Kuntaliitto ry:n ja Kuntaliitto Palvelut Oy:n koko henkilöstöä, mutta ei KT Kuntatyönantajien henkilöstöä, Avainta ry:n henkilöstöä eikä liiton toimitusjohtajaa tai varatoimitusjohtajia.

YT-neuvottelut päättyivät 9. lokakuuta ja uusi organisaatio- sekä johtamismalli otettiin käyttöön vuoden 2021 alussa.

Neuvottelujen tuloksena johtamisrakenteita yhdenmukaistettiin muun muassa kirkas-tamalla yksikönjohtajien ja tiiminvetäjien rooleja. Uusi organisaatio jakautuu seuraaviin yksiköihin:

Kuntaliiton organisaatio ja toimintamalli

Laki

Hyvinvointi ja sivistys

Sote

Ruotsinkieliset asiat

Yhdyskunta ja ympäristö

Elinvoima ja talous

Strategia

Asiakuudet, verkostot ja kansainväliset asiat

Viestintä

HR

Talous ja hallinto

Lakimies- ja assistenttitehtävät keskitettiin omiin pooleihinsa. Tavoitteena on taata tasalaatuiset lakimies- ja assistenttipalvelut sekä kaikille kunnille että Kuntaliiton yksiköille.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

Kuntaliiton toimintamallikokeilu ja ratkaisutiimiyöskentely eteni vuoden 2021 aikana kohti lopullista Yhdessä-toimintamallia, joka ottaa koko kuntakentän mukaan ratkaisemaan yhteiskunnan yhteisiä ongelmia.

Yhdessä-toimintamallista rakennettiin Kuntaliitolle ja kunnille yhteinen työskentelytapa, jolla johdetaan ja edistetään keskeisiä Kuntaliiton strategisia teemoja. Strategiseen teemaan liittyvien tavoitteiden toteuttamiseksi ja haasteiden ratkaisemiseksi voidaan perustaa ratkaisuryhmä, jota koordinoi ratkaisupäällikkö.

Uuden toimintamallin mukainen työskentely nivottiin yhä kiinteämmäksi osaksi Kuntaliiton perustoimintaa niin, että yhteiskunnallisesti tärkeitä ratkaistavia ilmiöitä tunnistetaan entistä tehokkaammin vahvistaen asiakasnäkökulmaa ja selkeyttäen eri toimijoiden rooleja.

Yhdessä-toimintamalli kannustaa yhteistyöhön ja yhdessä oivaltamiseen

1. YHTEISKUNNALLISESTI MERKITTÄVIEN ILMIÖIDEN TUNNISTAMINEN
Ennakointi ja heikkojen signaalien havainnointi yhdessä kuntien kanssa.

2. HAASTEEN KUVAAMINEN JA TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN
Ilmiötarkastelu esimerkiksi kuntakeskusteluissa ja asiantuntijatilaisuuksissa haasteen kuvaamiseksi.

3. TOIMEENPANO
Vaikuttavien toimenpiteiden tarkempi suunnittelu ja toteuttaminen toimialarajat ylittäen yhdessä sidosryhmien kanssa.

Vaikutus- ja vaikuttavuustavoitteiden määrittäminen: mitä tavoittelemme lähivuosina ja millaista yhteiskuntaa rakennamme pitkällä aikavälillä.

Kuntaliiton roolin tunnistaminen eri vaiheissa

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Työllisyyden ratkaisumallin suunnitteluun vaikutti lähes kaksisataa kuntaedustajaa.

Nykyisestä pirstaleisesta mallista on yhdessä kuntien kanssa rakennettu uusi vaikuttava kokonaisuus työllisyyden hoitoon.

Syksyn 2020 aikana uuden toimintamallin mukaisesti toimitettiin mm. sote-uudistuksen, sosiaalisen kestävyys, kuntien digikyvykkyys, työllisyyden hoidon sekä perusopetuksen kestävien rakenteiden teemoissa. Työllisyysasioissa mm. muotoiltiin koko kuntakentän yhteinen työllisyyden hoidon ratkaisumalli, josta kerrotaan tarkemmin luvussa 3.3. [Kuntaliiton ratkaisumalli](#) on saanut taakseen koko kuntakentän. Prosessi on monella tapaa vahvistanut Kuntaliiton uskottavuutta koko kuntakentän yhteisenä edunvalvojana, joka pystyy ratkaisukeskeiseen työskentelyyn nopealla aikataululla, tärkeässä kysymyksessä.

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

Kuntaliiton tavoitteena on olla kuntien edunvalvonnan, asiantuntijatiedon, yhteiskehittämisen, verkostohallinnan ja näiden yhdistämisen huippuosaaja sekä muutoksia ennakoiva ja uudistumiskykyinen organisaatio, jossa voidaan hyvin. Koronapandemia siirsi kuntaliittolaiset työskentelemään etäyhteyksien päähän, ja henkilöstön hyvinvointia seurattiin tiivistetysti.

Vuoden aikana tehtyjen henkilöstökyselyjen

perusteella koronapandemiasta johtuneet koko vuoden kestäneet poikkeusjärjestelyt ovat heikentäneet työhyvinvointia vain vähän. Kyselyihin vastanneista noin kolmannes arvioi, että etätyöskentely on jopa lisännyt työhyvinvointia.

Valtaosa kuntaliittolaisista on ylpeä siitä, että saa työskennellä Kuntaliitossa, ja peräti 90 prosenttia kyselyihin vastanneista kuntaliittolaisista kokee tekevänsä merkityksellistä työtä.

Esimiestyön arvioidaan olevan Kuntaliitossa korkealla tasolla: yli 80 prosenttia Kuntaliiton Pulssi-kyselyihin vastanneista kuntaliittolaisista kokee oman esimiehensä työn hyväksi.

Henkilöstön kokonaismäärä pysyi edellisen vuoden tasolla. Kuntaliiton henkilöstömäärä (ml. KT Kuntatyönantajat) oli 242 vuonna 2020 (vakituisia 212 ja määräaikaista 30). Vastaavat luvut vuonna 2019 olivat 197 ja 37, yhteensä 234.

Henkilöstökulut muodostavat yli puolet kaikista Kuntaliiton kustannuksista. Henkilöstökulut ml. KT olivat vuonna 2020 19,2 miljoonaa euroa (Kuntaliitto 14,3 milj. euroa, KT 4,9 milj. euroa), kun ne edellisenä vuonna

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

olivat 18,4 miljoonaa euroa (KL 13,7 milj. euroa, KT 4,6 milj. euroa). Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne on pysynyt entisen kaltaisena.

Määräaikaiset työntekijät työskentelivät joko sijaisina tai osittain tai kokonaan rahoitettavissa projekteissa.

Vuonna 2020 Kuntaliiton palvelukseen tuli 9 uutta vakituista työntekijää. Vanhuuseläkkeelle siirtyi 5 ja palveluksesta erosi 10 työntekijää.

Henkilökunnan keski-ikä oli vuoden 2020 lopussa 48,4 vuotta. Kuntaliiton työntekijöistä 74 prosenttia on naisia. 42 prosenttia henkilökunnasta on ollut Kuntaliiton palveluksessa alle viisi vuotta, 26 prosenttia työntekijöistä 6–10 vuotta.

Kuntaliitto on kaksikielinen organisaatio. Ruotsinkielinen toiminta on organisoitu verkostoksi. Svenska Gruppen kehittää ruotsinkielistä toimintaa sekä palvelee sidosryhmiä ruotsiksi. Jokaiseen yksikköön on nimetty henkilöitä, joiden tehtävänä on vastata yksikön ruotsinkielisestä palvelusta, ja jotka ovat sitoutuneet neuvomaan ja palvelemaan ruotsin kielellä.

Kuntaliiton strategiset ja yleiset osaamistarpeet määriteltiin

Osana osaamisen johtamisen kehittämistyötä Kuntaliiton henkilöstölle määriteltiin strategisesti tärkeät sekä yleiset osaamistarpeet. Strategisesti tärkeiksi osaamisiksi määriteltiin asiakasosaaminen, verkosto-osaaminen, ennakkointiosaaminen, tiedon hallinnan osaaminen, kehittämisosaaminen, projekti-osaaminen, vaikuttamisosaaminen, kestävän kehityksen osaaminen sekä johtamisosaaminen.

Alkuvuodesta 2021 jokaisen kuntaliittolaisen kanssa käydään osaamiskeskustelu, jossa kartoitetaan strategisten ja yleisten osaamisen tasoa ja oppimistarpeita. Tarpeisiin vastataan tarjoamalla koulutusta tai mentorointia sekä lisäämällä työssä oppimista.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

2.6 Asiakuudet ja verkostot

Kuntaliiton asiakkuustyötä on kehitetty edeltävinä vuosina määrätietoisesti, minkä ansiosta on tunnistettu liiton toiminnan kanalta keskeiset asiakasryhmät. Vuoden 2021 tavoitteena on käytännönläheisen toimintamallin eli ”asiakkuusmallin” synnyttäminen Kuntaliiton asiakkuustyöhön. Asiakkuustyön kehittämisen avulla pyritään tunnistamaan aiempaa paremmin asiakastarpeet ja myös kohdennettujen palveluiden ja kehittämistyön tarve. Tavoitteena on jäsenistön ja sopusasiakkaiden kokeman hyödyn ja liiton toiminnan vaikuttavuuden vahvistaminen. Vuoden 2020 aikana aloitettiin asiakkuustyön vision ja keskeisten tavoitteiden määrittely. Useiden laajojen edunvalvontahankkeiden kannanmuodostus toteutettiin jo kuulemalla kuntia asiakasryhmittäin.

Asiakkuustyön ytimessä ovat verkostot: Kaupunkipoliittinen työryhmä, Kehyskuntaverkosto, Seutukaupunkiverkosto, Pienten kuntien verkosto sekä vuonna 2020 perustettu Ruotsinkielisten ja kaksikielisten muodostavat asiakkuusmallin ytimen peruskuntien osalta. Sopimusasiakkailla eli sairaanhoitopiireillä, erityishuoltopiireillä, maakuntien liitoilla,

ammattillisen koulutuksen järjestäjillä sekä pelastuslaitoksilla on myös omat verkostonsa. Kuntaliitto koordinoi myös lukuisia toimiala- ja toimintokohtaisia verkostoja. Verkostojen kautta pyritään vahvistamaan vuorovaikutusta kuntien ja Kuntaliiton välillä, jakamaan tietoa sekä valmistelemaan kuntien edunvalvontaan ja kehittämiseen liittyviä asioita.

Kuntaliiton asiakastutkimuksen mukaan liiton asiakastyytyväisyys on selvässä kasvussa. Kuntaliiton toiminnan arvioidaan parantuneen viimeisen vuoden aikana sekä kokonaisuudessaan että jokaisella päämittarilla. Edellisinä vuosina eniten kehitettävää on ollut suunnan näyttämisessä, jossa on nyt tapahtunut eniten parannusta yhdessä liiton toiminnan ”kivijalan” tunnen hyvin Kuntaliittoa ja sen toimintaa kanssa. Tunnettuuden kasvu sekä tyytyväisyys eri osa-alueisiin näkyy kaikissa kuntaryhmissä. Vastaajat perustelivat tyytyväisyyttään Kuntaliiton entistä vahvemmillä ja selkeämmillä kannanotoilla ja näkyvyydellä. Edunvalvontaa ja vaikuttamista pidetään edelleen liiton tärkeimpänä tehtävänä ja suhteessa odotuksiin siinä on eniten kehitettävää.

37 % arvioi Kuntaliiton toiminnan kokonaisuutena parantuneen viimeisen vuoden aikana (2019: 29 %).

79 % suosittelee Kuntaliiton palveluita kollegoilleen (2019: 74 %).

65 % arvioi tuntevansa hyvin Kuntaliittoa ja sen toimintaa (2019: 53 %).

83 % arvioi Kuntaliiton tuntevan hyvin kuntien toiminnan edellytykset (2019: 78 %).

62 % arvioi, että Kuntaliiton toiminnalla ja palveluilla on merkittävä vaikutus vastaajan kunnan toimintaan (2019: 61 %).

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

2.7 Kuntaliiton talous

Vuosikertomuksen talousluvut käsittävät Kuntaliiton luvut vuodelta 2020 ilman KT Kuntatyönantajien osuutta. Kuntaliiton varainhankinta perustuu sääntöjen mukaiseen ja valtuuskunnan hyväksymään jäsenmaksuun, jonka suuruus oli 17,1 miljoonaa euroa (vuosi 2019: 17,1 miljoonaa euroa). Kuntayhtymät maksoivat lisäksi jäsenmaksurahoitteista palvelua vastaavista palveluista erillistä palvelumaksua, jonka suuruus oli 1,6 miljoonaa euroa (1,8 miljoonaa euroa).

Suurimmat kuluerät muodostavat henkilöstökulut 14,3 miljoonaa euroa (13,7 miljoonaa euroa), ulkopuoliset palvelut 2,1 miljoonaa euroa (2,4 miljoonaa euroa) ja ICT-kulut 2,3 miljoonaa euroa (2,0 miljoonaa euroa). Toiminnallinen tulos oli 0,7 miljoonaa euroa alijäämäinen (-1,0 miljoonaa euroa). Koronapandemiasta johtuvat liikkumis- ja kokoontumisrajoitukset aiheuttivat sen, että erityisesti matka-, tapahtuma- ja erilaisiin tilaisuuksiin liittyvät asiantuntijakulut samoin kuin muut henkilöstökulut jäivät merkittävästi budjetoitua pienemmiksi.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan nettotuotot 7,2 miljoonaa euroa (9,0 miljoonaa euroa) olivat vuonna 2020 poikkeuksellisen suuret johtuen Kuntaliitto Holding Oy:n maksamasta osingosta, Labquality Oy:n osakkeiden myynnin aiheuttamasta myyntivoitosta sekä pääomamarkkinoiden erityisesti vuoden toisen puoliskon suotuisasta kehityksestä. Sijoitusmarkkinoilla vuosi 2020 oli eräs erikoisimmista aikoihin. Vahvan alun jälkeen markkinat romahtivat äkkiä maaliskuussa ja toipuivat ennennäkemättömän nopeasti. Sijoitussalkun markkina-arvo 31.12.2020 oli 77,3 milj. euroa (73,3 miljoonaa euroa).

Kuntaliiton tilinpäätöksen tulos on 7,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen (7,9 miljoonaa euroa). Kuntaliiton kassavirta ja maksuvalmius olivat koko vuoden 2019 erinomaiset.

Taseen loppusumma 31.12.2010 on 114,6 miljoonaa euroa (114,8 miljoonaa euroa). Suomen Kuntaliitto ry:llä ei ollut vuonna 2020 rahoituslaitoslainoja.

Tarkempia tietoja Kuntaliiton taloudesta saa vuoden 2020 tilinpäätöksestä.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

- 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
- 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
- 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
- 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
- 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
- 2.6 Asiakuudet ja verkostot
- 2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

- 3.1 Lakiasiat
- 3.2 Kuntatalous
- 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
- 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
- 3.5 Tietoyhteiskunta
- 3.6 Ruotsinkieliset asiat
- 3.7 Kansainväliset asiat
- 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö
- 3.9 Hyvinvointi ja sivistys
- 3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

Epidemian leimaama vuosi

Valtioneuvosto totesi presidentin myötävaikutuksella 16.3.2020, että Suomessa vallitsevat poikkeusolot. Tuosta lähtien lainsäädäntöön on tehty lähes koko ajan erilaisia poikkeussäännöksiä ja toimintaa on leimannut pandemian leviämisen uhka.

Ennen poikkeusolojen julistamista lakiyksikkö selvitti sen välittömät vaikutukset kuntiin. Valmiuslaista otettiin keväällä käyttöön mahdollisuus rajoittaa ihmisten liikkumista ja toimivalta ohjata keskitetysti terveydenhuollon voimavarojen käyttöä. Valmiuslain 108 §:ää kunnan päätöksenteosta poikkeusoloissa ei kuitenkaan otettu käyttöön. Kuntien päätöksenteko on koko pandemian ajan toiminut normaalien säännösten puitteissa. Erityisen merkittävää päätöksenteon kannalta oli etäkokousten nopea käyttöönotto valtuuston ja toimielinten kokouksissa. Kuntalain säännöksiä sähköisestä kokouksesta muutettiin nopeasti kevään aikana vastaamaan muutunutta tilannetta. Lakiyksikkö on toiminut aktiivisesti sekä kuntien että ministeriön kanssa.

Erityistä oikeudellisen palvelun tarvetta aiheuttivat erilaiset sopimusoikeudelliset

tulkintatilanteet vuokrasopimusten sekä kuljetussopimusten ja muiden hankintasopimusten soveltamisessa. Kunnan tarpeet muuttuivat nopeasti etäopetuksen myötä ja toisaalta yritysten vuokranmaksukyvyyn heikentyessä. Myös valtioneuvoston päätös oli esillä useissa tapauksissa. Kaikkiaan kunnat osoittivat pystyvänsä reagoimaan muuttuneeseen tilanteeseen varsin nopeasti.

Kuntalain korjaussarja

Uutta kuntalakia (410/2015) on sovellettu kokonaisuudessaan kuluvalle valtuustokauden alusta. Valtiovarainministeriön asettama työryhmä 15.8.2019–30.9.2020 laati ehdotuksensa kuntalain muutostarpeista. Työryhmän toimintaan osallistui lakiyksikön lisäksi asiantuntijoita Kuntaliiton eri yksiköistä. Työryhmä luovutti ehdotuksensa syyskuussa pyytäneille kuntien lausuntoja. Työryhmä esitti muutoksia talouden arviointimenettelyyn, toimintaan markkinoilla sekä eräisiin yksityiskohtiin esimerkiksi vaalikelpoisuudessa. Kuntayhtymien yhdistymisestä ehdotettiin lisättäväksi säännökset.

Kuntaliiton hallituksen työvaliokunta keskusteli Kuntaliiton lausunnosta lokakuussa. Hallitus antoi esityksen kuntalain muuttamisesta joulukuussa 2020. Käsittely eduskunnassa on toimintakertomuksen laatimisen aikaan

edelleen kesken. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan uuden valtuustokauden alussa 2021.

Sote-uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelu eteni vuonna 2020 hallituksen esityksen luonnoksen arviointiin ja kommentointiin lausuntokierroksella. Uudistuksen valmistelua varten ei asetettu tavanomaisesti lainvalmistelussa käytettävää työryhmää.

Lakiyksikkö osallistui aktiivisesti luonnosten ja joulukuussa annetun hallituksen esityksen arviointiin ja lausunnon laatimiseen. Erityisesti hallinnon, taloudellisten vaikutusten, omaisuusjärjestelyjen, uudistuksen toimeenpanon sekä perustuslaillisten vaikutusten arvioinnissa yksikön panos oli tuntuva.

Väärinkäytökset

Whistleblower-direktiivin täytäntöönpano eli valmistelu laiksi väärinkäytösten ilmiintymisen suojelesta tuli vireille. Lainsäädännön tavoitteena on turvata vähintäänkin EU-pohjaisten säännösten rikkomisen ilmiintymisen asianmukainen kohtelu. Esimerkiksi kunta ei voi työnantajana kohdistaa perustellun ilmiannon tehneeseen henkilöön työoikeudellisia sanktioita. Valmistelu jatkuu yhä vuonna 2021.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

3.2 Kuntatalous

Kuntatalouden edunvalvonta koronavuoden aikana

Koronatapausten lisääntyessä kevättalvella 2020 alkoi hahmottua myös se, että taistelussa epidemiaa vastaan kunnat ovat etulinjassa, sillä lähes kaikki kuntien järjestämät palvelut tulisivat kohtaamaan vaikutuksia menoihin ja tuloihin. Myös kuntien omistamat yhtiöt ja kuntayhtymät tulisivat kohtaamaan vaikutuksia.

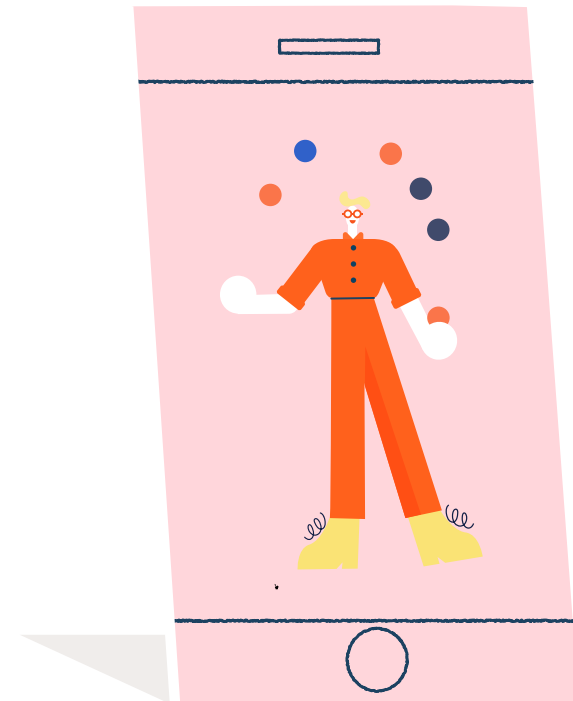
Kuntaliitto kokosi tietoa pandemian vaikutuksista suoraan kuntien talousjohtajilta. Ensimmäisessä vaiheessa 24 suurimman kunnan talousjohtajilta kysyttiin arviota siitä, mihin toimintoihin korona tulee vaikuttamaan kunnan taloudessa ja millä suuruudella verrattuna talousarvioon. Kattavuuden parantamiseksi kysely laajennettiin koskemaan 57 suurimman kunnan ja sairaanhoitopiirien talousjohtajia. Ensimmäinen kysely tehtiin keväällä ennen kehysriihtiä, jotta saatiin mahdollisimman hyvää tietoa suoraan kentältä edunvalvontaan. Millään muulla taholla Suomessa ei ollut vastaavaa tietoa käytettävissä koronan talousvaikutuksista paikallistasolla. Toistimme kyselyn vielä kesä- ja elokuussa.

Nopeasta reagoinnista muuttuneeseen toimintaympäristöön saatiin hyvää ja ainutlaatuista tietoa edunvalvontaan ja myös hyvää palautetta kuntakentältä.

Kestävän kuntatalouden verkoston käynnistäminen

Kuntaliitto käynnisti yhdessä FCG-Perlaconin kanssa Kestävä Kuntatalous -verkostohankkeen, joka tarjoaa kunnille konkreettista tukea, osaamista ja uusia työkaluja talouden kestävyysparantamiseksi ja parhaiden käytäntöjen hyödyntämiseksi. Hankkeessa hyödynnetään koko Kuntaliitto-konsernin osaaminen kuntatalouden haasteiden ratkomiseksi ja talouden tasapainon edistämiseksi. Kestävän ja tasapainoisen kuntatalouden työkaluja sekä teemoja käydään läpi kolmessa verkostoseminaarissa ja niitä työstetään eteenpäin osallistujakuntien omissa kehittämistilaisuuksissa. Verkostoseminaarien ja kehittämistilaisuuksien lisäksi talouden kehityskohtiin syvennyttään kvartaaleittain järjestettävissä teemaryhmissä. Jokaisesta osallistujakunnasta toteutetaan työskentelyn perustaksi monipuolinen tilannekuva-analyysi, jonka avulla kuvataan kunnan talouden ja toiminnan asemaa sekä kehitystä suhteessa muihin samankaltaisiin kuntiin. Verkostohan-

ke hyödyttää suoraan mukana olevia kuntia sekä osaamisen karttumisen ja ratkaisumallien kehittymisen kautta kaikkia muitakin kuntia.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

Työllisyyspalveluiden kuntapohjainen ratkaisumalli

Marinin hallituksen ohjelmassa on linjattu, että työllisyyspalveluiden järjestämisvastuuta siirretään kunnille.

Idea ratkaisumallista kehkeytyi Kuntaliiton uuden vaikuttavuuslähtöisen toimintamallin

mukaisessa työskentelyssä. Alkusyksystä 2020 päätettiin alkaa tarkastella, miten laajaan työllisyyden teemaan tulisi tarttua uudella tavalla Kuntaliitossa.

Työ toteutettiin nopealla aikataululla ja siihen sitoutettiin laajasti kuntia (sparrausryhmä, kuutoskaupunkien elinkeinojohtajat ja työllisyysvastaavat sekä kuntatyypiverkostot) ja siinä hyödynnettiin onnistuneesti myös Kun-

taliitossa olevaa palvelumuotoiluosaamista. Työn lopputulos julkistettiin 15.2. Työllisyys-tiistai-extrassa, jossa myös ministeri Tuula Haatainen oli mukana.

[Kuntaliiton ratkaisumalli](#) on saanut taakseen koko kuntakentän. Prosessi on monella tapaa vahvistanut Kuntaliiton uskottavuutta koko kuntakentän yhteisenä edunvalvojana, joka pystyy ratkaisukeskeiseen työskentelyyn nopealla aikataululla, tärkeässä kysymyksessä.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

- 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
- 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
- 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
- 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
- 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
- 2.6 Asiakuudet ja verkostot
- 2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

- 3.1 Lakiasiat
- 3.2 Kuntatalous
- 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys**
- 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
- 3.5 Tietoyhteiskunta
- 3.6 Ruotsinkieliset asiat
- 3.7 Kansainväliset asiat
- 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö
- 3.9 Hyvinvointi ja sivistys
- 3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Edunvalvonta EU-elvytysrahoituksen valmistelussa

EU:n heinäkuussa esittämä ja loppuvuodesta 2020 EU-parlamentin ja neuvoston hyväksymä koronakriisistä toipumiseen rakennettu laaja Next Generation EU -elpymispaketti sisältää useita eri välineitä jäsenvaltioiden nopeisiin elvytystoimiin sekä pitkän tähtäimen kriisistä palautumiseen.

Kuntaliitto toi komission esityksen jälkeen esille, että koronakriisistä elpymisessä on keskityttävä paitsi akuutteihin toimiin, myös tukiin ja investointeihin, joilla rakennetaan pohjaa kestäväälle taloudelle. Kuntaliitto esitti myös, että kunnat ja alueet tulee ottaa mukaan kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman valmisteluun. Valtiovarainministeriön ja maakuntien liittojen yhteistyönä järjestettiin kaikissa maakunnissa alueelliset tilaisuudet, joihin kunnilla oli mahdollisuus osallistua ja tuoda näkemyksensä kansalliseen suunnitelmaan. Kuntaliiton asiantuntijoiden toimesta laadittiin kaksi eri muistiota

Suomen kestävä kasvun ohjelman valmisteluun vaikuttamiseksi (lokakuu ja joulukuu 2020).

Kuntaliiton asiantuntijat vaikuttivat eri hallinnonalojen valmisteluun koskien kestävä kasvun ohjelman painopistesisältöjä. Monet oivalliset näkemykset löysivätkin tiensä marraskuun lopussa eduskunnalle annettuun Suomen kestävä kasvun ohjelmaan. Edunvalvontatyö jatkuu vielä vuoden 2021 aikana, jolloin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma toimitetaan komissioon ja kansallinen toteutus käynnistyy.

Toiminta yksityisyritysten tuen onnistumiseksi

Koronaepidemia iski keväällä 2020 rankasti suomalaiseen yhteiskuntaan ja epidemian taltuttamiseksi toteutetut toimet vaikeuttivat laajasti yritysten toimintaa. Valtio toteutti pikaisesti useita tukitoimia yritysten tukemiseksi pandemian yli. Maaliskuussa kävi selväksi, ettei tukea voida toteuttaa riittävän

nopeasti normaalien yritystukikanavien kautta kaikille yrityksille.

TEM kääntyi Kuntaliiton puoleen 25.3. pyytäen Kuntaliiton tukea yksityisyrityksille suunnattavan tuen jakamisen organisoimiseksi kuntien kautta. Tästä käynnistyi tiivis valmistelu. Valtioneuvoston asetus annettiin ja ensimmäiset ohjeet kunnille julkaistiin 8. huhtikuuta.

Kuntaliitto kokosi pikaisesti vastuuhenkilöiden verkoston kunnissa, jonka kautta toteutettiin tukeen liittyvää viestintää. TEM:n pyynnöstä Kuntaliitto seurasi tukiprosessin etenemistä ja jaossa olevan määrärahan riittävyttä yhdyshenkilöille kohdennetuilla kyselyillä. Kuntaliiton asiantuntijat vastasivat kuntien ja yksityisyritysten tukikysymyksiin. Kuntien yhdyshenkilöille järjestettiin myös kaksi webinaaria. Prosessin aikana Kuntaliitto välitti ministeriöön useita tulkintaongelmia, joita käsiteltiin Kuntaliiton ja TEM:n vastuuhenkilöiden yhteisissä tapaamisissa. Arvioiden mukaan tukiprosessi onnistui hyvin.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

KUNTA
LIITTO

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

Osallisuuden johtamisen ja osallistumiskeinojen vaikuttavuuden arvioinnin tueksi julkaistiin opas ja työkalu osallistumisen arviointiin ja mittaamiseen. Osallisuuden arviointi ja mittaaminen tuovat kunnille mahdollisuuksia syventää kuntastrategioihin kuntalaisten osallisuudelle ja osallistumiselle asetettavia tavoitteita ja kehittää konkreettisia, mitattavia toimenpiteitä.

[Erilaistuva KuntaSuomi 2025](#) -tutkimusohjelma käynnistyi Kuntalais- ja kuntapäätäjätutkimuksilla ja Ammattina luottamushenkilö -tutkimuksella. Kuntien yhteiskehittämisen ja hyvien käytänteiden levittämisen tueksi avattiin uusi Innokylä-verkkopalvelu, johon koottiin keväällä 2020 myös kuntien hyviä koronakäytänteitä. Kuntien koronaviestinnän tueksi julkistettiin kriisiviestintäopas.

[Kaupunkiin!](#) -projektissa heräteltiin keskustelua kaupungistumisesta ja kaupunkien mahdollisuuksista sekä uhkista. Keskeisiin kaupungistumista koskeviin kysymyksiin etsittiin vastuksia yhdessä omien asiantuntijoidemme, kehittäjäkumppaneiden (mm. MDI, FCG-Perlacon, Tampereen yliopisto, Kela) ja

C23 kaupunkien (= kaupunkipoliittisen työryhmän kaupungit) kanssa. Projektissa tuotettiin visualisoitua ja analysoitua, tulevaisuussuuntautunutta tietoa kaupunkien kehityksen kannalta keskeisistä ilmiöistä. Projektin tuotoksina syntyi mm. tilastoanalyysijä, erilaisia kirjallisia tuotoksia, podcasteja, webinaareja sekä somenostoja ja -videoita. Kaupunkiin! onnistui myös reagoimaan koronavuoden 2020 poikkeuksellisiin haasteisiin mm. kuvaamalla Covid-19 kaupunkispesifejä vaikutuksia, ja toisaalta myös tarjoamaan sytykkeitä 2020-luvun kaupunkipoliitiikkaan.

Vuonna 2020 toteutettiin [koronapandemian vaikutusten ennakointi](#) lyhyellä ja pitkällä aikavälillä vuoteen 2030 mennessä, mikä oli osa Kuntaliiton jatkuvaa strategiatyötä, henkilöstön ennakointiosaamisen kehittämistä sekä ennakointipalvelua kunnille. Siihen osallistui yhteensä 70 henkilöä Kuntaliitosta, kuudesta suurimmasta kaupungista sekä seutukaupunki-, kehyskunta- ja pienten kuntien verkostoista.

Keskeinen strategiseen ennakointiin liittyvä yhteistyöhanke oli ”[Kaupungistumisen käännekohtat 2030](#)”-skenaariopelin laadinta yhdessä ajatushautomo Demos Helsingin kanssa. Peli oli osa C23 kaupunkien ja minis-

KAUPUNKIIN! Keskusteluja kaupungistumisen vaikutuksista

teriöiden 2020 Kaupunkien tulevaisuusmitteiksi nimettyä tapahtumaa, joka toteutettiin osana kansallista kaupunkipoliittista yhteistyöprosessia.

Toinen vastaava yhteistyötapahtuma toteutettiin Business Finlandin kanssa kansallisena tulevaisuuspäivänä, jolloin mietittiin yhdessä Kuntaliiton verkostojen kanssa, kuinka globaalit skenaariot vaikuttavat kaupunkien ja kuntien elinvoimaisuuteen.

Vuonna 2020 julkaistiin [Kunta-ala ennakoijana](#) -kyselytutkimus, josta Kuntaliitto sai Vuoden 2020 ennakointiteko -palkinnon kuntien tulevaisuus- ja ennakointityön edistämisestä. Tunnustuksen myönsi kansallista ennakointiverkostoa edustava asiantuntijaraati valtakunnallisen alue-ennakointiseminaarin yhteydessä Lahdessa.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

3.5 Tietoyhteiskunta

Yhteiset digiratkaisut ja tuki -projekti

Suomen Kuntasäätiön rahoittama Yhteiset digiratkaisut ja tuki -projekti käynnistyi vuoden 2020 alusta. Projektin tavoitteena on tehostaa kuntien digitalisaatiokehitystä tukemalla yhteistyötä kuntien kesken sekä kuntien ja valtion toimijoiden välillä.

Kevään 2020 aikana projekti kokosi kaikki valtiovarainministeriön digiavustusta saaneet ja kehityshankkeissa mukana olevat 186 kuntaa 62 hankkeesta yhteen, teemoitti samaan aikaan käynnissä olevat hankkeet ja näille alustan yhteisten haasteiden ja hyvien käytäntöjen jakamiselle. Keväällä kehitettiin Digisumppi-tilaisuuksien konsepti, jonka avulla saman teeman parissa työskentelevät kuntatoimijat tuotiin yhteisen pöydän äärelle verkostoitumaan ja pohtimaan kehitystä edistämiä ratkaisuja.

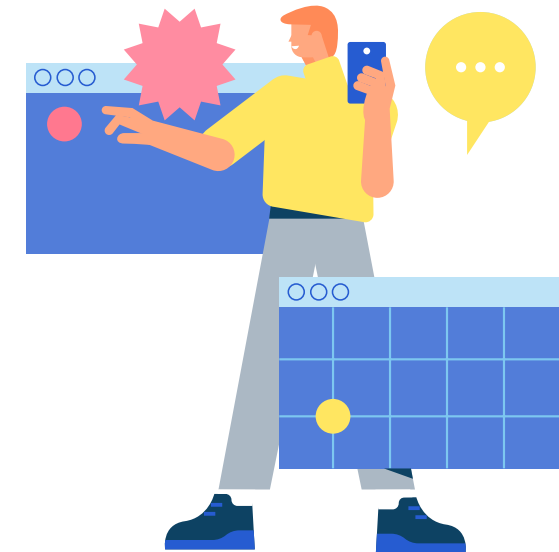
Vuoden 2020 aikana järjestettiin yhteensä 33 Digisumppi-tilaisuutta, joissa mukana oli keskimäärin 40–50 osallistujaa. Yhteistyössä mukana olevien kuntien Slack -kanavalla oli mukana noin 450 kuntien ja sidosryhmien edustajaa. Avoimet käytännöt (avoin läh-

dekoodi, avoin kehittäminen jne.) toimivat vahvana tukena yhteistyön kehityksessä ja vuoden 2020 aikana luotiin perusta avoimeen kehitykseen perustuvalla yhteistyöllä. Samalla päästiin yhdessä erilaisten kuntien kanssa miettimään, miten yhteistyön avulla juuri heidän kohdallaan digikypsyytasoa voidaan kehittää ja miten kehitystyötä voidaan mitata yhdessä olemassa olevien sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä tehtiin erityisesti seuraavien sidosryhmien kanssa: VTT, FCG, Kuntien Tiera, VM, Digi- ja väestötietovirasto sekä Finnish Center for Artificial Intelligence (FCAI).

Kunta-valtio-jalostamo

Kuntaliiton uuden toimintamallin myötä perustetun Digikyvykkyys-ratkaisuryhmän työssä keskeisimpiä toimenpiteitä oli 2020 kunta-valtio-jalostamon toteutus. Kunta-valtio-jalostamo oli työpajasarja, jossa fasilitoidusti ratkottiin ennalta yhteisesti tunnistettuja, monimutkaisia haasteita, jotka ylittävät organisaatio- tai toimialarajat. Kunta-valtio-jalostamon teemat liittyivät eri aiheisiin ja toimialoihin, mutta kaikkia yhdisti digitalisaatioon liittyvä haaste. Työpajasarja oli kokeilu uudeltaisesta yhteistyötavasta ja liittyi myös Julkisen hallinnon strategian

valmisteluun. Ratkaisuryhmätyö ja kunta-valtio-jalostamo tukivat myös hankevalmistelua, joista Kuntaliiton ja KT:n yhteiselle ”Työn murros” -viestintähankkeelle haettiin ja myönnettiin rahoitus vuodelle 2021. Muilta osin hankevalmistelu jatkuu seuraavalle vuodelle.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

- 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
- 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
- 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
- 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
- 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
- 2.6 Asiakuudet ja verkostot
- 2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

- 3.1 Lakiasiat
- 3.2 Kuntatalous
- 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
- 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

- 3.6 Ruotsinkieliset asiat
- 3.7 Kansainväliset asiat
- 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö
- 3.9 Hyvinvointi ja sivistys
- 3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Kuntien digitaalista turvallisuutta

Kuntien digitaalista turvallisuutta edistettiin perustamalla kuntien tietoturavastaavien verkosto, jonka toiminta käynnistettiin Kuntaliiton yleiskirjeellä. Kuntapohjaisten ICT-yhtiöiden tullessa mukaan loka-marraskuussa 2020 saavutettiin kuntakentän kattavuudessa ”kriittinen massa” (n. 80 % kuntatoimijoista). Tietoturavastaavien verkostoon osallistuvien kuntien joukosta muodostettiin pienempi valmisteleva ryhmä (Helsinki, Tampere, Oulu, Salo, Kuopio), joka toimii dynaamisesti ajankohtaisten asioiden, kuten tiedonhallintalain mukanaan tuomien tietoturvallisuusvaatimusten asianmukaiselle käsittelylle kuntakentässä. Valmisteleva ryhmä toimii mahdollistajan roolissa. Valmisteleva ryhmä

on osallistunut myös kansallisella tasolla Julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden säädösvalmistelun koordinaatiotyöhön kuntakentän edustajana. Verkoston ensimmäisen varsinaisen toimikauden päättyessä voidaan todeta asetettujen tavoitteitten tulleen saavutetuiksi.

Julkisen hallinnon tiedonhallinta

Vuoden 2020 alusta voimaan tullut laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019 asetti kunnille veloitteen ylläpitää tiedonhallintamallia vuoden siirtymäajalla. Tiedonhallintamallissa on kuvattava minimissään seuraavat asiat: toimintaprosessit, tietojärjestelmät, tietovarannot sekä tietoturvallisuus, sisältäen olemassa olevat tiedonhallinta-

yksikön tietoturvaperiaatteet, viranomaisen tietoturvaohjeet ja muut tietoturvallisuuden toteuttamista kuvaavat asiakirjat. Tietoturvajärjestelykäytäntöjen osalta on laissa kuntatoimijoille määritelty siirtymäaika 1.1.2023 saakka. Kuntaliitto on ollut vuonna 2020 mukana edistämässä toimintamallin kehitystä mm. tiedonhallintalautakunnan järjestämässä tiedonhallintamalli -työpajassa sekä tuottamassa tiedonhallintamalliin liittyvää viestintää. Lisäksi kokonaisarkkitehtuuryöryhmän alaisen runkoryhmän toimesta tuotettiin metamalli kuntien tiedonhallintamalliksi. Kuntaliitto osallistui vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla tiedonhallintalain toimeenpanovaiheen työryhmän työskentelyyn osana Kuntaryhmää, erityisesti tiedonhallintakartan määrittelytyöhön.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

3.6 Ruotsinkieliset asiat

Ruotsinkielisten asioiden yksikkö järjesti koulutustilaisuuksia uusille luottamushenkilöille Ahvenanmaalla tammikuussa 2020. Koulutukset järjestettiin neljänä iltana kolmessa eri paikassa, ja osallistujia oli yli 100.

Kesäkuussa 2020 aloitti toimintansa ruotsin- ja kaksikielisten kuntien verkosto. Verkosto on yksi Kuntaliiton viidestä kärkiverkostosta, ja se parantaa ruotsinkielisen edunvalvonnan näkyvyyttä sekä liitossa että kentällä. Vuoden lopussa myös kuntien kansalliskieliverkosto aktivoitiin uudelleen.

Kuntien kielenkääntäjien verkosto perustettiin vuonna 2020 vastaamaan kääntäjien toiveeseen tiiviimmästä yhteistyöstä. Verkostossa on yli 50 jäsentä eri puolilta maata.

Kuten kaikessa toiminnassa, myös ruotsinkielisessä toiminnassa sopeuduttiin nopeasti koronatilanteeseen ja otettiin käyttöön digitaalisia ratkaisuja niin koulutustoiminnassa, webinaareissa, Kuntamarkkinoilla kuin erilaisissa verkostoissa (mm. Digifika). Digitaalisilla ratkaisuilla ja muulla toiminnan kehittämistyöllä ruotsinkielinen toiminta on saavuttanut entistä laajemman kohderyhmän ja onnistunut yhdistämään ruotsin- ja kaksikielisiä kuntia eri puolilta maata.

Kuntaliiton käännöstiimi käänsi koronavuoden aikana valtavasti tietoa, ohjeita ja kyselyitä, ja liitto pystyi tuottamaan nopeasti suomen- ja ruotsinkielistä koronaan liittyvää materiaalia kuntien tueksi. Kääntäjät ottivat käyttöön uusia teknisiä ratkaisuja, kuten pilviteknologiaa, ja kehittivät digitaalista työprosessia.

1	TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS
2	KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT
2.1	Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
2.2	Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
2.3	Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
2.4	Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
2.5	Henkilöstö uudistumisen voimavarana
2.6	Asiakuudet ja verkostot
2.7	Kuntaliiton talous
3	TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN
3.1	Lakiasiat
3.2	Kuntatalous
3.3	Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
3.4	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
3.5	Tietoyhteiskunta
3.6	Ruotsinkieliset asiat
3.7	Kansainväliset asiat
3.8	Yhdyskunnat ja ympäristö
3.9	Hyvinvointi ja sivistys
3.10	Sosiaali- ja terveyspalvelut

3.7 Kansainväliset asiat

Kansainväliset asiat etäyhteyksin

Takana on poikkeuksellinen, mutta silmiä avaava vuosi. Kun maaliskuussa COVID-19 sulki maiden rajat ja siirsi työnteon kotioloihin, totutun EU-yhteistyön ja kansainvälisen toiminnan jatkuminen vaikutti mahdottomalta. EU- ja kv-toiminta on nyt totuttu hoitamaan etäyhteyksin. Verkkoon ovat siirtyneet niin korkean tason tapaamiset, arjen verkosto- ja projektityöskentely kuin isot maailmanluokan kongressit ja konferenssit. Ilman fyysistä läsnäoloa olemme verkottuneimpia kuin koskaan. Koronavirus ehti iskeä myös Kuntaliiton 14 asiantuntijan koulutusmatkan ohjelmaan 2.-5.3.2020. Pääosin saimme toteutettua vierailut eri instituutioihin.

Nykyisen komission ensimmäinen työohjelma julkaistiin vasta 29.1.2020 ja se ilmentää komission presidentti Von der Leyenin koko

kaudelle esittämiä periaatteita. Vuoden 2020 osalta vahvimmin on nostettu esille ilmasto- ja digiasiat. Alkuvuodesta lähdettiin voimakkaasti liikkeelle Vihreän kehityksen ohjelman toteuttamiseen ja tätä työtä jatkettiin koko vuoden.

Alueiden komitean nykyinen Suomen valtuuskunta aloitti toimintansa tammikuussa 2020. Valtuuskuntaan kuuluu 9 varsinaista ja 9 varajäsentä. Kuntaliitto toimii Suomen valtuuskunnan sihteeristönä ja vaikuttaa strategiansa mukaisesti EU-edunvalvonnan painopisteisiin komitean lausuntotyössä. Suomalaisilla näkemyksillä on viime vuoden aikana ollut kysyntää myös EU- ja kv-toimielimissä.

Kuntaliiton asiantuntijat osallistuivat vuoden kuluessa CEMR:n asiantuntijaryhmien kokouksiin ja lausuntojen valmisteluun etäkokouksissa. Policy Committeeen valtuuskunta osallistui aktiivisesti sekä läsnä- että

etäkokouksiin vuoden aikana ja oli rakentamassa CEMR:n tulevan kauden työohjelmaa ja strategiaa etänä. Brysselin toimisto tuki tätä työtä ja piti myös tiiviitä yhteyksiä yhteistyötahoihin Brysselissä.

Suomi sai poliittisen näköalapaikan myös kaupunkien ja paikallishallintojen maailmanjärjestössä UCLG:ssä (United Cities and Local Governments). Suomen valtuuskunta ja Kuntaliitto osallistuivat myös Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallinnon kongressin tulevan toimikauden prioriteettityöhön. Lisäksi yhteistyö Pohjoismaiden kanssa tiivistyi Ruotsin kuntaliiton kanssa tänä vuonna solmitun yhteistyösopimuksen myötä.

Vuosi 2020 jää Kuntaliiton historiaan myös siinä, että kevään koronakurimuksen keskellä Kuntaliitossa toteutettiin laajamittainen EU-kv-tavoitetyö yhdessä sidosryhmien kanssa, joka johdattaa tekemistämme aina vuoteen 2030 asti.

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

Kuntien päätäntävalta ja tarpeet MRL-uudistuksessa ja rakennetun ympäristön digitalisaatiossa

Kuntaliiton toteuttaman Kuntakaavasimulaatiohankkeen myötä maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen valmistelussa luovuttiin ns. yhden kuntakaavan mallista ja säilytettiin kunnan mahdollisuus jatkossakin laatia yleis- ja asemakaavoja. Kuntaliitto toi edelleen vahvasti esiin kaavamonopoliin, kunnan itsehallintoon ja julkisen vallan käyttöön liittyvät ongelmat, jotka olisivat aiheutuneet mahdollisuudesta luovuttaa asemakaavaehdotuksen laatiminen maanomistajalle. Kuntaliitto korosti toimintatapojen kehittämistä julkaisulla [“Kumppanuuden monet muodot, esimerkkejä yhteistyöhön perustuvista kaa-voituskäytännöistä”](#). Edunvalvontatyö jatkuu mm. rakennusvalvonnan järjestämisen, kaa-vojen toteuttamisen, maapolitiikan, digitaalisten prosessien ja valtion valvontaan liittyvissä kysymyksissä.

Kuntien päätäntävallan turvaaminen digikehityshankkeissa

Ymmärryksen levittäminen siitä, että kuntien tiedot tulee nähdä erittäin tärkeänä osana

digikehitystä ja kuntien tiedontuotannolle tulee suunnata rahoitusta samalla tavalla kuin valtion organisaation järjestelmäkehitykselle. Yhteentoimivuus on valtakunnallinen tavoite, ei yksittäisen kunnan ‘omaa’ järjestelmäkehitystä. Yhteentoimivuuden tavoite tarvitsee rahoitusta kuntiin. Ymmärrys tästä on kasvanut ja VM:n 2021 avaama digikannustinhaku on suunnattu 2021 rakennetun ympäristön digikehitykselle.

Jos kunnan tiedot kopioidaan valtion tietovarantoon, jossa tietoja aletaan erikseen ylläpitää, syntyy kaksi toisistaan eroavaa, virheellistä tietovarantoa ja syntyy päällekkäistä työtä. Tietoa tulee käyttää aina alkuperäisestä lähteestä. Valtion tietovarantojen tulee olla kokoavia julkaisupalveluja, ei kopiorekistereitä. Tämä on joissakin valtion organisaatioissa nyt ymmärretty ja hankkeita valmistellaan näillä periaatteilla (esim. MMM osoitetietojärjestelmä).

Kuntien tarpeet otettava huomioon kestävän liikkumisen uudistuksissa

Kuntaliitto tuki kuntien ja kuntaryhmien tiedonsaantia ja osallistumista Suomen ensimmäisen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintaan sen eri vaiheissa. Tämä tehosti kuntien äänen ja viestien kuulu-

mista valmisteluprosessissa. Kuntaliitto nosti suunnitelman valmisteluun kuntien kannalta keskeisiä aiheita kuten toimivien sopimusyhteistyön muotojen kehittäminen valtion ja erilaisten kuntaryhmien kesken. Kuntaliitto ja kaupunkipoliittinen työryhmä ottivat kantaa suunnitelmaluonnoksessa esitettyyn yhteisrahoitusmalliin (hyötyjä maksaa -malli) tuoden esille yhteisrahoitusmallin epäkohdat ja miten kaupunkiseudut toivovat asiassa edettävän yhteistyössä valtion kanssa.

Latauspiste- ja automaatiolain valmistelun edunvalvonta verkostomaisella yhteistyöllä

Latauspiste- ja automaatiolain (733/2020) valmistelu sisälsi monia käänteitä, jotka pahimmillaan uhkasivat aiheuttaa myös kunta-alan kiinteistöille huomattavia lisäkustannuksia. Verkostomaisella yhteistyöllä toimialaliittojen kanssa (mm. RAKLI, Kiinteistöliitto, Kaupan liitto, MaRa) arvioitiin laki-luonnosta ja informoitiin lainvalmistelijoita aktiivisesti eri kanavissa luonnoksen heikkouksista ja esitettiin ratkaisuksi direktiivin perustason vaatimuksia yhdistettynä kannusteisiin. Hyväksytty laki vastaa pitkälti Kuntaliiton näkemyksiä ja mahdollistaa latausinfraan rakentamisen kunnissa ja kuntayhtymissä tarpeen mukaan ja oikea-aikaisesti.

1	TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS
2	KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT
2.1	Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
2.2	Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
2.3	Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
2.4	Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
2.5	Henkilöstö uudistumisen voimavarana
2.6	Asiakuudet ja verkostot
2.7	Kuntaliiton talous
3	TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN
3.1	Lakiasiat
3.2	Kuntatalous
3.3	Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
3.4	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
3.5	Tietoyhteiskunta
3.6	Ruotsinkieliset asiat
3.7	Kansainväliset asiat
3.8	Yhdyskunnat ja ympäristö
3.9	Hyvinvointi ja sivistys
3.10	Sosiaali- ja terveyspalvelut

Kestävä elvytys kuntien hyväksi

Pian koronapandemian haitallisten talousvaikutusten ilmettyä organisoiduttiin valtioneuvoston johdolla erilaisiin elvytystä valmisteleviin ryhmiin. Ensimmäisten joukossa oman elvytysryhmänsä perusti ympäristöministeriö. Tämän kestävän elvytyksen työryhmän tehtävänä oli tehdä ehdotuksia elvytystoimiksi, joilla samalla vastattaisiin ilmastonmuutoksen ja luontokadon haasteisiin. Kuntaliitto pääsi mukaan tähän ryhmään ja teki aktiivisesti ehdotuksia liittyen mm. kuntien rakennusten energiatehokkuussaneerauksiin, uusiutuvaan energiantuotantoon ja käyttöön, kestävän liikkumisen järjestämiseen ja investointeihin, vesihuollon kehittämiseen, lähiluonnon ja sen virkistyskäytön turvaamisen sekä kuntien rakennetun ja luonnon ympäristön digikyvykkyyden vahvistamiseen.

Kuntaliiton ehdotukset saivat hyvän vastaanoton, ja kuntien yhdyskunta- sekä ympäristöinvestointien ja kehittämisen saanto kansallisen kestävän elvytyksen tuissa oli huomattava. Hallituksen toukokuun lisätalousarviosta saatiin kunnille tukea mm. koronasta kärsineelle joukkoliikenteelle, kävelyn ja pyöräilyn investointeihin, sähköautojen julkiseen latausinfraan, kuntien kiinteistöjen

energiatehokkuussaneerauksiin, kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen, vesihuollon kiertotalouskehittämiseen sekä kuntien lähivirkistysalueiden, kansallisten kaupunkipuistojen ja kuntien ilmastotyön kehittämiseen. Auttaakseen kuntia rahan haussa, Kuntaliitto kokosi nopeasti lukuisissa eri kanavissa ja aikatauluissa käynnissä olevat kestävän elvytyksen avustukset ja viesti niistä kuntiin. Ymmärrys kuntien rakennetun ja luonnon ympäristön sähköiseen tiedonhallintaan liittyvistä tarpeista nousi Kuntaliiton vaikutuksella osaksi digitalisaation kokonaisuutta ja saatiin osaksi EU-elpymispaketin kansallista valmistelua.

Kuntien varautumisen ja turvallisuuden palvelujen vahvistaminen

Kuntien varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kehittämistyötä on toteutettu Kuntaliiton ja Huoltovarmuuskeskuksen välisenä yhteistyönä KUJA-projektien muodossa. KUJA-projektit toteutettiin vuosina 2014-2020 kahdessa osassa. Kuja-projektit ovat luoneet perustan kuntien varautumisen kehittämiselle sekä kuntien keskeisen roolin tunnistamiselle osana Suomen kokonaisturvallisuutta. Kuja-projekteissa kehitetyt prosessit, työkalut, kuntaverkostot, yhteistyöfoorumit ja kuntien

varautumisen kehittämisosaaminen siirtyivät KUJA-projektien päättyessä osaksi Kuntaliiton pysyvää palvelua kunnille vuoden 2021 alusta lukien.

Erityisesti mainittakoon vuoden 2020 osalta [Kunnan varautumisen johtaminen](#) -oppaan julkaisu syksyllä sekä aktiivisesti toimiva Turvallinen ja kriisinkestävä kunta -verkosto, jossa on 270 jäsentä 150 eri kunnasta tai kuntaorganisaatiosta.

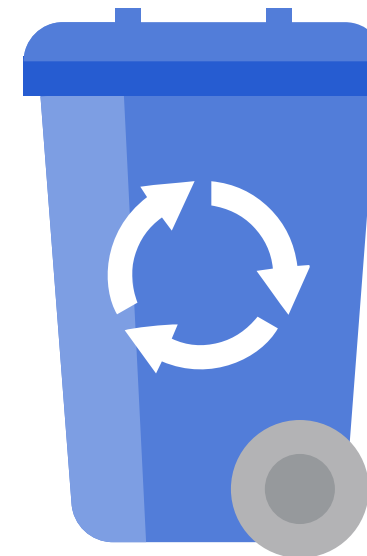
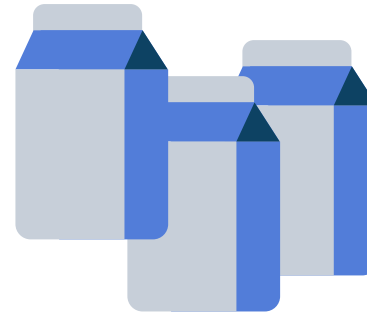
- 1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS
- 2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT
 - 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
 - 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
 - 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
 - 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
 - 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
 - 2.6 Asiakuudet ja verkostot
 - 2.7 Kuntaliiton talous
- 3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN
 - 3.1 Lakiasiat
 - 3.2 Kuntatalous
 - 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
 - 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
 - 3.5 Tietoyhteiskunta
 - 3.6 Ruotsinkieliset asiat
 - 3.7 Kansainväliset asiat
 - 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö**
 - 3.9 Hyvinvointi ja sivistys
 - 3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Ilmastomuutokseen varautumisen tilannekuvan ja tuen kehittäminen

Kuntien ilmastomuutokseen varautumisen kokonaiskuva selkeytettiin Huoltovarmuuskeskusten ja Kuntaliiton yhteisellä projektilla. Tavoitteena oli luoda parempi tietopohja edunvalvontaan sekä käytännön välineitä kuntien ilmastotyön tukemiseen. Kuntatoimijoille tehdyn kyselyn pohjalta laadittiin verkkojulkaisu [Kuinka kunnat kohtaavat ilmastomuutoksen – opas varautumistyön kehittämiseen](#) ja asiaa esiteltiin kuntatoimijoille webinaarissa.

Kuntien rooli jätelain uudistuksessa

Jätelain muutosten valmistelussa onnistuttiin vaikuttamaan siten, että ymmärrys kuntien tärkeästä roolista jätehuollossa on lisääntynyt. Kuntien perusvastuu jätehuollossa säilyy nykyisellään ja kuntien toimintaedellytykset jätehuollon järjestäjänä paranevat. Tämän mahdollistavat kuntien ja pakkaustuottajien yhteistoiminta pakkausjätteiden keräämisessä, kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen lisääminen sekä tiukentuvat erilliskeräysvelvoitteet, joita on kuitenkin paikallistasolla mahdollisuus kohdentaa suhteessa alueen olosuhteisiin. Tavoitteena on ollut asukkai-

den jätehuollon selkeyttäminen siten, että kuntalaiset voisivat asioida kaikissa jätehuoltoasioissa pääasiassa ns. yhden luukun periaatteella eli kunnan jätelaitoksen kanssa.

Kuntien luonnonsuojelulle tukea

Tietoisuus kuntien monipuolisesta ja vaikuttavasta luontotyöstä on ollut vähäistä. Luonnonsuojelun supervuodeksi nimettynä vuonna 2020 Kuntaliiton aktiivisuuden ansiosta kuntien merkittävä rooli luonnonsuojelussa tunnustettiin, mikä näkyi erilaisena tukena kuntien luontotyölle. Historiallinen päänaavaus kuntien luontotyön tueksi oli ympäristöministeriön avaama KuntaHelmi-rahoitusohjelma kuntien luonnonhoitotöihin sekä rahoitus Kuntaliiton ja Suomen ympäristökeskuksen aloittamalle kuntien luontotyötä tukevalle Luontokunnat -verkostolle. Käynnissä olevaan luonnonsuojelulainsäädännön uudistushankkeeseen kunnille saatiin perustettua oma Kuntaliiton vetämä kunta-alatyöryhmä ja kuntien tarpeet saatiin vahvasti esille myös muissa luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksen alatyöryhmissä. Erityistä kiitosta ja vaikutusta sai aikaan Kuntaliiton toteuttama selvitys kuntien ja maakuntien liittojen luontotiedon hallinnan tarpeista ja mahdollisuuksista.

1	TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS
2	KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT
2.1	Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
2.2	Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
2.3	Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
2.4	Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
2.5	Henkilöstö uudistumisen voimavarana
2.6	Asiakuudet ja verkostot
2.7	Kuntaliiton talous
3	TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN
3.1	Lakiasiat
3.2	Kuntatalous
3.3	Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
3.4	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
3.5	Tietoyhteiskunta
3.6	Ruotsinkieliset asiat
3.7	Kansainväliset asiat
3.8	Yhdyskunnat ja ympäristö
3.9	Hyvinvointi ja sivistys
3.10	Sosiaali- ja terveyspalvelut

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

Kuntien ja koulutuksen järjestäjien tukeminen korona-aikana

Opetus- ja kulttuuriyksikkö lisäsi korona-kriisin alkaessa verkostojensa kautta kuntiin tapahtuvaa nopeaa viestintää ja vuoropuhelua. Uutena toimintamuotona käyttöön otettiin nopeat webinaarit, joissa tuettiin kuntia jakamalla tietoa ja tarjoamalla yhteinen keskustelualusta pandemiatilanteessa. Samalla saatiin tietoa palvelujen järjestämisestä ja sen haasteista paikallisella tasolla.

Tiivis vuoropuhelu kuntien kanssa oli tärkeää edunvalvonnassa ministeriöiden suuntaan. Kuntaliiton rooli kuntien äänenä ja paikallisten haasteiden esiintuojana korostui myös valmisteltaessa poikkeuslainsäädäntöä. Näin koronakriisi lisäsi ja vahvisti yksikön verkostojen kanssa tehtävää työtä monin tavoin. Kuntiin päin neuvontaa ja tukea annettiin runsaasti myös normaalina asiantuntijapalveluna. Tarve säädösten tulkinnoille ja ohjeille oli suuri, sillä ministeriöiden ja Opetushallituksen ohjeet saatiin käyttöön viiveellä ja ne koettiin aluksi vaikeaselkoisiksi.

Esittävän taiteen uudistus turvaa alueellisen tarjonnan ja kuntien investoinnit

Taidelaitosten valtionosuusjärjestelmän uudistamistyötä tehtiin kahdessa eri työryhmässä vuosina 2016–2020. Kuntaliitto osallistui kummankin valmisteluryhmän työhön. Eduskunta hyväksyi lain pääosin vuoden 2020 lopussa. Laki tulee pääosin voimaan tammikuussa 2022. Kuntakenttää on pidetty mukana uudistamistyössä mm. kulttuurijohtajien verkostossa, tiedottamalla opetus- ja kulttuuriyksikön uutiskirjeissä ja Kuntamarkkinoilla sekä tekemällä uudistuksen ehdotuksista kyselyn kuntiin. Valtionosuuden piirissä on nyt 57 teatteria ja 28 orkesteria. Yli puolet orkestereista on kunnallisia ja teattereista mukaan lukien myös kuntien omistamat osakeyhtiöt ja säätiöt myös suuri osa. Kunnat voivat ylläpitää esittävän taiteen toimintayksikköä. Uudistuksessa säilytettiin esittävän taiteen ylläpitäminen ja rahoittaminen vapaaehtoisena kunnille.

Uudistuksessa turvattiin valtionosuusrahoitus jatkossakin kuntataustaisille taideorganisaatioille kuten kaupunginteatterit. Valtionosuus myönnetään vakiintuneille toimintaa har-

joittaville toistaiseksi. Uudet toimijat voivat vastaavasti päästä järjestelmän piiriin ensin määräajaksi. Toiminnan ennakointia kunta- tasolla helpottavat myös 3- ja 6-vuotiset rahoitussuunnitelmat. Rahoitussuunnitelma sisältää arvion henkilötötyövuosien määrästä, johon toimija saa valtionosuutta. Uudistuksen astuessa voimaan vuonna 2022 on valtionosuusmääräraha yhteensä 13 miljoonaa suurempi kuin nyt (77 miljoonaa euroa).

Oppivelvollisuuden laajentaminen

Oppivelvollisuuden laajentaminen on merkittävä koulutuspoliittinen uudistus, joka tulee voimaan jo vuonna 2021. Kuntaliiton edustajat olivat tiiviisti mukana hallituksen esityksen valmistelutyössä hallituksen esitystä valmis- televassa projektiryhmässä ja laajemmassa seurantaryhmässä.

Valmisteluvaiheessa Kuntaliitto teki tiivistä yhteistyötä kuntien ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Asioita käsiteltiin useissa Kuntaliiton verkostoissa sekä jäsenten tapauksissa. Lisäksi Kuntaliitto järjesti oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyviä webinaareja sekä TEAMS-tilaisuuksia.

Kuntaliitto painotti valmistelutyössä raken-

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

teellisiä uudistuksia, jotka oikein toteutettuina voisivat mahdollistaa nuorille nykyistä paremmin joustavat oppimisen polut ja tien toisen asteen tutkintoon. Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä näitä rakenteellisia uudistuksia toteutettiin. Erityisen hyvänä Kuntaliitto pitää uutta nivelvaiheen, tutkintoon valmistavaa koulutusta.

Uudistuksessa toisen asteen koulutuksen vapaa hakeutumis-oikeus säilytettiin. Toisen asteen koulutuksen järjestäminen säilyi järjestämislupaan perustavana. Kunnille ei siis tullut uudistuksen myötä velvoitetta järjestää toisen asteen koulutusta. Koulumatkojen maksuttomuus toteutetaan koulumatkatukijärjestelmän kautta, joten kunnilla ja koulutuksen järjestäjillä ei tullut myöskään vastuuta koulumatkojen järjestämisestä.

Kustannusvaikutusten osalta Kuntaliiton arvion oli noin 10 miljoonaa euroa suurempi kuin hallituksen esityksen kustannusvaikutusten arviointi. Oppivelvollisuuden laajentamisen kustannusvaikutuksia ja vaikuttavuutta tulee seurata ja arvioida toteuttamalla lainsäädännön jälkiarviointi. Rahoitukseen ja toimintalainsäädäntöön tulee tehdä arvioinnin perusteella tarvittavat muutokset.

Koulutus palveluna – koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus -verkostoprojektin ensimmäinen vuosi

Koulutus palveluna -verkostoprojektilla (KOPA) etsitään toimivia ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja koulutuksen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi erilaistuvissa kunnissa.

Ensimmäisenä projektivuotena kolmetoista KOPA-pilottia määrittivät omat alueelliset haasteensa sekä tavoitteensa työskentelylle. Alueellisissa työpajoissa pilotit jäsensivät tavoitteidensa pohjalta omia toimenpiteitään. Osallistujille järjestettiin kaksi valtakunnallista seminaaria - aloitusseminaari johdatteli projektityöhön ja toinen keskittyi etä- ja verkko-opetuksen mahdollisuuksiin perusopetuksessa ja toisella asteella sekä kuntapäätäjien ja virkahenkilöiden väliseen yhteistyöhön.

KOPA-työskentelystä vuonna 2020 kertyi havaintoja osallistujien arjen toimintaympäristöstä ja haasteista sekä näkemyksiä millä tavoin koulutuksen järjestämistä voitaisiin tarvelähtöisesti kehittää huomioiden erityisesti väestönkehityksen trendit. Kunnat ja koulutuksen järjestäjät toivovat mm. mahdol-

lisuuksia hyödyntää etäopetusta perusopetuksessa nykyistä laajemmin, yhteistyöhön kannustavia elementtejä ja rakenteita, jotka edistävät joustavien mallien käyttöönottoa. KOPA-työn huomioita hyödynnettiin Kuntaliiton lausunnossa koulutuspoliittisen selonteon luonnoksesta.

Projektin osarahoittaja opetus- ja kulttuuriministeriö on aktiivisesti seurannut pilottien etenemistä ja projektin puolesta on myös järjestetty yhteisiä keskusteluja ministeriön edustajille ja piloteille.

Perusopetuksen kestävät rakenteet

Kuntaliitto on nostanut esille lapsimäärän vähenemisen merkittävät vaikutukset kunta-perusteisen perusopetuksen järjestämiseen käynnistämällä perusopetuksen kestävien rakenteiden tarkastelun yhdessä kuntien ja sidosryhmien kanssa. Perusopetuksen järjestäminen on kunnille velvoittava tehtävä. Ikäluokkien pieneneminen vaikuttaa monin tavoin kuntien perusopetuksen järjestämisen edellytyksiin. Kuntaliitto on päättänyt jatkaa työskentelyä tarkempien tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamiseksi vuoden 2021 aikana.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Sosiaalinen kestävyys

Osana Kuntaliiton toimintamallikokeilua jatkoi ilmiölähtöistä ja poikkihallinnollista työskentelyä yksikkörajat ylittävä Sosiaalisesti kestävät kunnat -ratkaisuryhmä. Vuoden 2020 aikana luotiin monipuolisesti eri tasoisia toimenpiteitä vaikuttavuustavoitteeseen:

Kunnilla on mahdollisuudet ja kyvykkyyttä rakentaa sekä ylläpitää sosiaalisesti kestävä yhteiskuntaa vahvistamalla kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä huono-osaisuutta ja sen periytymistä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Toimenpiteet suunnattiin sosiaalisen kestävyden johtamisen, osallisuuden, heikommassa asemassa olevien ja kuntien muiden sosiaalisen kestävyden haasteiden ympärille levittäen samalla tietoisuutta ko. teemasta yleisemmin. On pyritty tarkemmin tunnistamaan kuntien kannalta keskeisiä haasteita (esim. palvelupolut, johtaminen). Sosiaalisen kestävyden eri ulottuvuuksia, kuten eriarvoisuuden kaventamista on aktiivisesti tuotu esiin eri foorumeilla. Erityisesti on huomioitu koronapandemian vaikutukset sosiaaliseen kestävyteen ja pitkän aikavälin hyvinvointiin. Uutena näkökulmana vuoden 2020 aikana

sosiaalisen kestävyden teeman alle liitettiin myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö. Kokonaisuuden osalta tehtiin kiinteää yhteistyötä Kuntaliiton muiden keskeisten teemojen kanssa (esim. Kaupunkiin!-projekti, Kuntademokratiaverkosto sekä kestävä kehitys). Asiakasnäkökulmaa vahvistettiin toukokuussa kunnille järjestetyssä pyöreän pöydän keskustelussa. Toimenpidekokonaisuuden rakentaminen jatkuu toimintamallikokeilun uudistuessa vuonna 2021.

Hyvinvoinnin edistäminen

Vuonna 2020 hyvinvoinnin edistäminen ja sen johtaminen vahvistuivat kunnissa edelleen ja koronapandemia nosti kokonaisuudessaan kuntalaisten hyvinvoinnin uudella tavalla keskiöön.

Myös sote-uudistuksen valmistelun yhteydessä hyvinvoinnin edistämisen ja ennaltaehkäisevien palveluiden näkökulma vahvistui ja Kuntaliiton näkökulmat tulivat hyvin huomioituksi. Hyvinvoinnin edistämisen osalta

järjestettiin vuoden aikana useita laajasti kuntia yhteen kokoavia tapahtumia, joista keskeisimpänä THL:n kanssa yhteistyönä toteutettava [hyte-treffit](#) -tapahtumasarja sekä toukokuussa järjestetty vuosittainen [Kuntien hyvinvointiseminaari](#), joka kokosi ennätyselliset yli 420 kuulijaa. Kuntaliitto oli myös vahvasti mukana useissa projekteissa ja kansallisissa työryhmissä, joissa kuntien hyvinvoinnin edistäminen oli keskiössä (mm. [SOWELLUS-projekti](#), Paikallisen turvallisuustyön uudistamistarpeet-työryhmä, [Ravitse-muksella hyvinvointia](#) -työryhmä). Kuntien hyte-tiedolla johtamista vahvistettiin mm. kehittämällä hyvinvointijohtamisen keskeisintä työvälinettä [Sähköistä hyvinvointikertomusta](#) ja turvattiin näin sen laaja-alainen käyttö (lisenssi n. 90 % kunnista). Hyte-tiedolla johtamisen tilaa ja haasteita kartoitettiin myös erillisen [selvityksen](#) avulla. Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin käyttö keskeisenä hyvinvoinnin edistämisen työvälineenä käyttö yleistyi ja kuntia tuettiin erilaisin tapahtumin ja koulutuksin sen käyttöönnotossa.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille

2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet

2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista

2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia

2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana

2.6 Asiakuudet ja verkostot

2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

3.1 Lakiasiat

3.2 Kuntatalous

3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys

3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

3.5 Tietoyhteiskunta

3.6 Ruotsinkieliset asiat

3.7 Kansainväliset asiat

3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö

3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Sote-uudistuksen edunvalvontaa koko Kuntaliiton voimin

Sote-uudistus löi leimaansa koko Kuntaliiton edunvalvontaan ja laajasti muuhunkin toimintaan vuonna 2020. Sote-uudistuksen laajaa lakipakettia valmisteltaessa kuntien ja Kuntaliiton asiantuntemusta ei valitettavasti juuri-kaan käytetty hyväksi. Kun yli 1 200-sivuinen lakiluonnos lähti kesäkuussa lausunnonle, Kuntaliitto viesti monikanavaisesti kuntien kannalta tärkeitä ensihuomioita lakipaketista.

Lakipaketin lausuntovalmistelu tehtiin elo–syyskuussa 2020 laajassa osallistavassa yhteistyössä kunta- ja substanssiverkoston kanssa. Kuntaliitto tarjosi jäsenilleen yhteistyön alustan sekä konkreettista tukea kuntien omaan kannanmuodostukseen. Kun hallituksen esitys ennen joulua 2020 annettiin eduskunnalle, alkoi valmistautuminen eduskuntakuulemiseen kevätkaudella 2021.

Kuntaliiton toimintamallikokeilu on näyttänyt kyntensä sote-uudistuksen edunvalvonnassa ja rohkaissut mallin jatkokehittämistä ja käyttöä laajemminkin. Kunnat ja sote -ratkaisu-

ryhmässä on tehty laaja-alaista yhteistyötä Kuntaliiton eri yksiköiden asiantuntijoiden kesken ja osallistettu laajasti kaupunkia ja kuntia sote-uudistuksen yhteiseen edunvalvontaan kuntatyypiverkostoissa sekä substanssin asiantuntijaverkostoissa.

Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitus edunvalvonnan kohteena

Kuntaliitto osallistui vanhuspalvelulain uudistamiseen ja pyrki vaikeassa edunvalvontaympäristössä vaikuttamaan kunnille myönteisellä tavalla lain muutokseen. Henkilöstömitoitus 0,7 säädettiin iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Kuntaliitto vaikutti onnistuneesti siihen, että uudistus tulee voimaan asteittain ja lopullisesti vuoden 2023 huhtikuun alussa. Henkilöstömitoituksen noston kustannuksiksi Kuntaliitto arvioi 228 miljoonaa euroa/ vuosi.

Kuntaliiton edunvalvonnalla onnistuttiin tuomaan lakiesityksen kustannusvaikutusten arviointiin realismia niin, että ministeriön alkuperäiseen 70 miljoonan euron arvioon tehtiin 137 milj. euron korotus vuoden 2023 tasolla ja 195 milj. euroa vuoden 2024 tasolla.

Kuntaliitto on pitänyt henkilöstömitoituksen taloudellisten vaikutusten ohella esillä lain henkilöstövaikutuksia ja henkilöstön saata- vuusongelmia. Tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon mitoitukset merkitsee yli 5 000 uuden hoitajan tarvetta. Vanhus- palvelulain uudistaminen jatkuu vuonna 2021 ja voi lisätä edelleen vanhuspalvelujen henkilöstön lakisääteistä määrää ja siten lisätä saatavuusongelmia.

Lastensuojelutunti - palvelutoiminnan kehittäminen jatkuu

Kuntien lastensuojeluun liittyvät palvelutarpeet ovat kasvaneet viimeisten vuosien aikana. Kuntaliitto on vastannut kuntien tarpeisiin uudella Lastensuojelutunti-ohjelmalla, joka käynnistyi syksyllä 2020. Tavoitteena on parantaa ja uudistaa Kuntaliiton palvelutoimintaa sekä vahvistaa hyvää lastensuojelulain soveltamista ja ammattikäytäntöä kentällä.

Ohjelmassa käydään vuorovaikutteisesti läpi lastensuojelukentän ajankohtaisia asioita. Kunnat voivat lähettää kysymyksiä ja toiveita käsiteltäviksi aiheiksi. Osallistujat voivat myös osallistua keskusteluun kommentoimalla tai laittamalla lisäkysymyksiä tunnin aikana.

1 TOIMITUSJOHTAJAN TERVEHDYS

2 KUNTALIITON STRATEGIA, UUDISTUMINEN JA RESURSSIT

- 2.1 Strategiamme: Vaikuttava kumppani kunnille
- 2.2 Vuoden 2020 strategiset kärkitoimenpiteet
- 2.3 Organisaatiouudistuksella yhtenäistettiin johtamista
- 2.4 Kohti koko kuntakentän yhteistä Yhdessä-toimintamallia
- 2.5 Henkilöstö uudistumisen voimavarana
- 2.6 Asiakuudet ja verkostot
- 2.7 Kuntaliiton talous

3 TOIMINNAN KESKEISIMMÄT TULOKSET JA VAIKUTUKSET 2020 YKSIKÖITTÄIN

- 3.1 Lakiasiat
- 3.2 Kuntatalous
- 3.3 Elinvoima, elinkeinot ja työllisyys
- 3.4 Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
- 3.5 Tietoyhteiskunta
- 3.6 Ruotsinkieliset asiat
- 3.7 Kansainväliset asiat
- 3.8 Yhdyskunnat ja ympäristö
- 3.9 Hyvinvointi ja sivistys

3.10 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Lastensuojelutunnilla vastataan kuntien etukäteen lähettämiin kysymyksiin ja käydään keskustelua. Lisäksi ohjelman nettisivuille tuotetaan kuntien toiminnan tueksi materiaalia käsitellyistä aiheista. Lastensuojelutunnin vaikuttavuuden lisäämiseksi tehtiin loppuvuodesta 2020 päätös siirtyä toteutuksessa Teamsista Kunta-TV:n tuottamiin lähetyksiin ja tallenteen tekemiseen.

Lastensuojelutunnille on kuntien lastensuojelun henkilöstön lisäksi osallistunut yksityisiä palveluntuottajia, sosiaalihuollon ja sosiaalityön koulutuksen opettajia ja valvontaviranomaisia. Osallistujia on yhteensä ollut satoja.

AKUSTI yhteisen sote-ICT vaikuttamisen foorumina

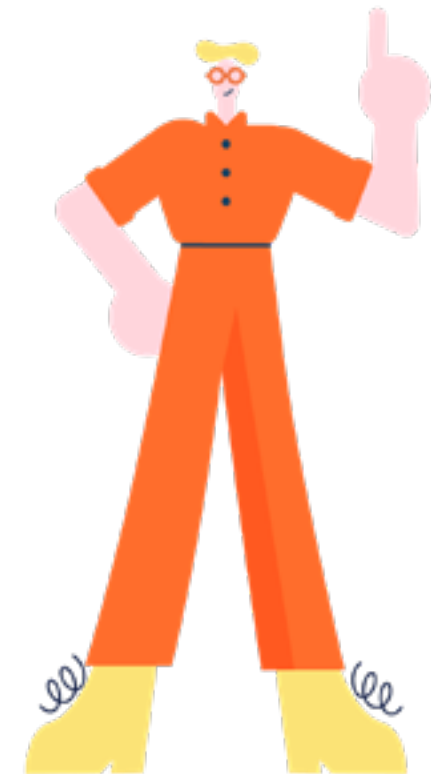
Alueiden ja kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintoyhteistyöfoorumi AKUSTI julkaisi kesäkuussa kansallisen asiakas- ja potilastietojärjestelmien tilannekuvan. Tilannekuva antaa konkreettisia eväitä päätöksentekoon sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien uudistamisessa. Sote-tietojärjestelmien kehittäminen tunnistettu sote-uudistuksen onnistumisen kannalta

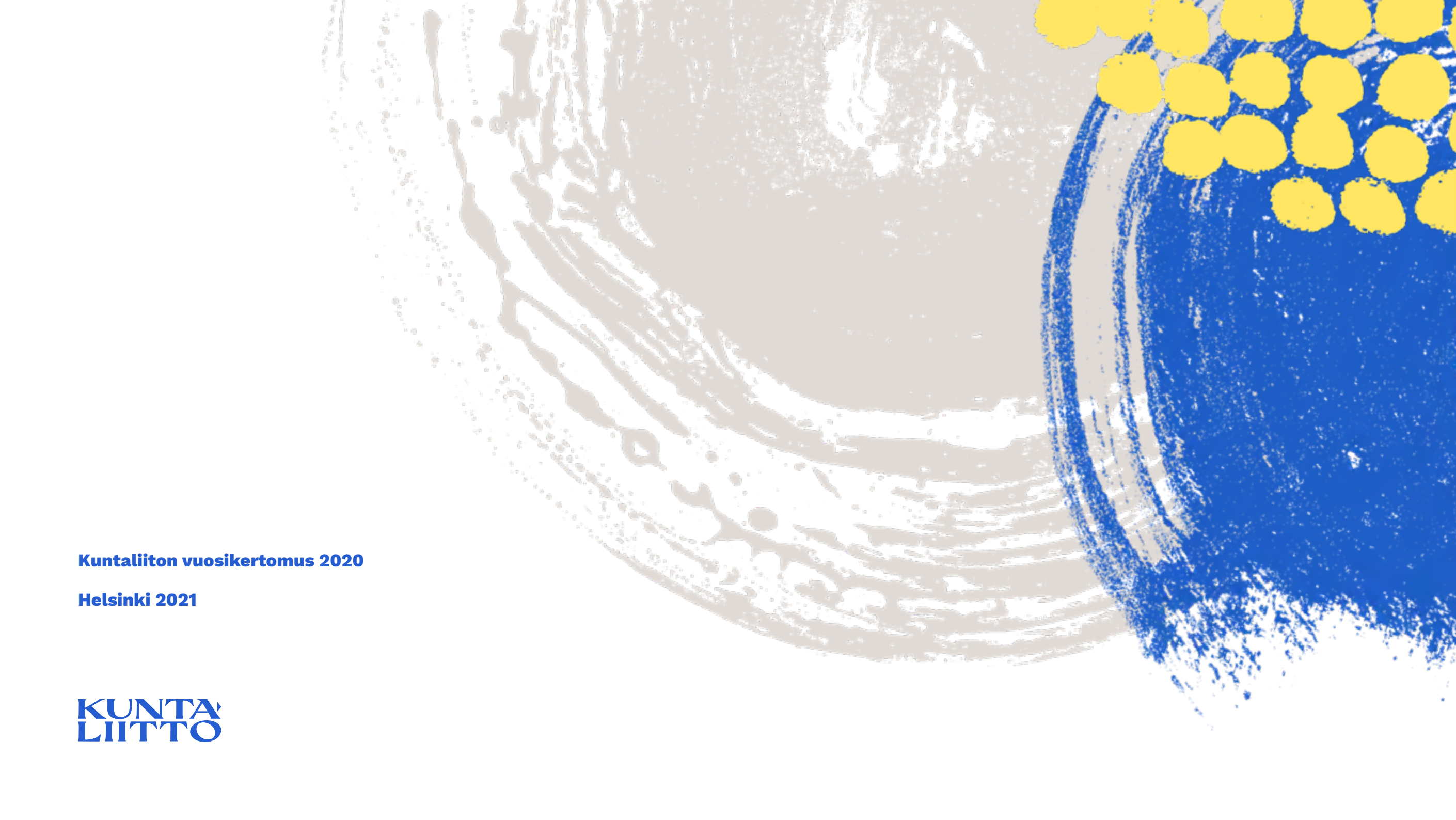
merkittäväksi, sillä sen avulla on mahdollista lisätä kustannustehokkuutta ja tukea uudistuksen keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Jotta sote-uudistuksessa onnistutaan, on myös ICT-ratkaisuissa onnistuttava.

AKUSTI-verkostossa tehtiin merkittävää yhteistä vaikuttamistyötä sote-uudistuksen lausuntokierroksen aikana syksyllä 2020. Verkostotapaamisissa käsiteltiin lakiesitystä ja verkoston toimijat sisällyttivät omiin lausuntoihinsa tapaamisessa käsiteltyjä, yhdessä pohdittuja kannanottoja. ICT-näkökulmaa nostettiin lausunnoissa esille laajasti myös mm. digitalisaation hyödyntämisessä, kansallisten ratkaisujen merkityksen korostamisessa hyvinvointialueiden toimintamallien ja tietojärjestelmien yhtenäistämässä sekä nostamalla esille kirjaamisen kansallista yhteiskehittämistä tietojohdamisen välttämättömänä edellytyksenä.

AKUSTIn tuottama [video kuntapäättäjäille](#) julkaistiin vuoden 2020 alussa. Videon tarkoituksena on tuoda esiin kuntapäättäjän roolia päätettäessä sote-ICT:n kehittämisestä ja sen vaatimista investoinneista, mm. asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistämistä.

Kuntaliiton vuosikertomus 2020

Helsinki 2021

**KUNTA
LIITTO**